

Avustralya'nın Asya-Pasifik'te Tehdit Algısı: Sarı Tehlike (1850-1914)

Australia's Perception of Threat in Asia-Pacific: The Yellow Peril (1850-1914)

Orhan ÖZCAN*

Öz:

Büyük Britanya tarafından Anglo-Sakson-Kelt göçmenlerin Avustralya Kıtası'na 1788'de iskân edilmesiyle Avustralya kolonisi meydana gelmiştir. Avustralya'da 1850'lerde altın madeninin bulunması ada/kıtanın ekonomik, toplumsal ve politik dinamiklerini geri döndürülemez biçimde değiştirmiştir. Avustralya'da Altına Hücum dönemi olarak isimlendirilen süreçte, Çinli göçmenlerin Avustralya'ya iş bulmak amacıyla akın etmesi ve Japonya'nın bu süreçte ekonomik ve askerî olarak modernleşmesini tamamlaması, Avustralya'nın Asya-Pasifik'te dış politikasını belirlemiştir. Asya-Pasifik'te Japonya'nın bir güç olarak ortaya çıkması ve Asyalı toplumlar tarafından Avustralya'nın istila edileceği temel argümanı çevresinde biçimlenen tehdit algısı, Avustralya'da Sarı Tehlike olarak isimlendirilmiştir. Bu çalışma da Avustralya'nın 1850'den 1914'e kadar Asya-Pasifik, özelde Asya üzerine dış politikası incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avustralya, Asya-Pasifik, Sarı Tehlike, Çinli Göçmen, Japonya.

Abstract:

With the settlement of Anglo-Saxon-Celtic immigrants in Australia in 1788 by Great Britain, the Australia Colony was formed. The discovery of gold mine in Australia in 1850s had irreversibly changed the economic, social and political dynamics of the island/continent. During the process named as the Gold Rush, the influx of Chinese immigrants to Australia to find job and Japan's completion of economic and military modernization determined Australia's foreign policy in Asia-Pacific. The threat perception shaped around the basic argument that Japan would

* Dr., Millî Savunma Üniversitesi, Kara Astsubay Meslek Yüksekokulu, Balıkesir, Türkiye, ORCID: 0000-0002-0398-7184, e-posta: dorukefeorhan@gmail.com.

Geliş Tarihi / Submitted: 03.02.2021
Kabul Tarihi / Accepted: 25.05.2021

emerge as a power in Asia-Pacific and that Australia would be invaded by Asian societies, which had been named as the Yellow Peril. In this study, Australia's foreign policy from 1850 to 1914 on Asia-Pacific, in particular Asia, is examined.

Keywords: *Australia, Asia-Pacific, Yellow Peril, Chinese Immigrate, Japan.*

Giriş

Britanya Avustralya'sı, Büyük Britanya tarafından 1788'de Anglo-Sakson ve İrlandalılarından oluşan suçluların, göçmenlerin Avustralya Kıtası'na, ceza kolonisi¹ biçiminde iskân edilmesiyle oluşmuş bir kolonidir.² İskân politikası bağlamında, 1788-1868 yılları arasında Büyük Britanya'dan Avustralya'ya 167.000 suçlu taşınmıştır. Böylece Avustralya kıtasında 1870'lerde toplam nüfus iki milyon iki yüz bine ulaşmıştır.³ Avustralya, eyaletlerinin birleşmesiyle 1901'de federasyon biçiminde bağımsız bir devlet olmuş⁴ ve resmî olarak *Avustralya Milletler Topluluğu*⁵ ismini almıştır. Avustralya, anayasal monarşik bir federasyon olana kadar Britanya kolonisidir.⁶ Her ne kadar 1901'de Avustralya bağımsız bir devlet olmuşsa

¹ 1606'da Avustralya Kıtası Hollandalı kâşif *Willem Janszoon* tarafından keşfedilmiştir. Barbara A. West, Frances T. Murphey, *A Brief History of Australia*, Facts on File, New York, 2010, s. 31, Peter Macinnis, *The Big Book of Australian History*, National Library of Australia, Canberra, 2013, s. 26., James C. Docherty, *Historical Dictionary of Australia*, The Scarecrow Press, Maryland US, Toronto CA, Plymouth UK, Third Edition, 2007, s.xxiv. Britanya'da teknolojinin gelişmesine bağlı olarak endüstrileşmeyle yan yana yürüyen nüfus artışı ve işsizlik problemleri nedeniyle, Britanya'da yaşayan bazı grupların adadan başka bir yere zorunlu göç ettirilmesini gündeme getirmiştir. Genel olarak suçlu, dinî ve etnik yönden farklılık gösteren gruplar Amerika Kıtası'na gönderilirken, 1776'da ABD'nin bağımsızlığını ilân etmesiyle bu zorunlu göç son bulmuştur. Bu nedenle 1788'de Avustralya, suçluların taşındığı yeni bir koloni haline getirilmiş, genel olarak hırsız, fahişe ve diğer suçlular, farklı bir etnik ve dinî toplumu oluşturan İrlandalılar dünyanın en büyük hapisanesine taşınmıştır. Bu grupların başka bir yere zorunlu taşınması ve yerleştirilmesine *mahkûm sistemi* (Convict System), kurulan yeni koloni ismine de *ceza kolonisi* (Penal Colony) adı verilmiştir. West, *a.g.e.*, s. 41-42, Docherty, *a.g.e.*, s. 221.

² Docherty, *a.g.e.*, s. Iviii.

³ John Merriman, Jay Winter (Editors), *Europe 1789-1914 Encyclopaedia of the Age of Industry and Empire*, Vol. I Thomson Gale, New York-USA, 2006, s. 133, Docherty, *a.g.e.*, s. xviii, ix.

⁴ Docherty, *a.g.e.*, ss. ix, xii-ixiii-ixvi, Corcoran, *a.g.e.*, ss. 43-77-201, West, *a.g.e.*, s. 87-114.

⁵ *Commonwealth of Australia*. Australian Government, How Governments Work, <https://info.australia.gov.au/about-government/how-government-works> (Erişim Tarihi: 11.04.2020).

⁶ Robert Corcoran, Jackie Dickenson, *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW, 2010, s. 36.

da resmî olarak 1931'e kadar dış politikada Büyük Britanya'dan bağımsız hareket edememiş ancak 1942'de nispeten kendi dış politikasını uygulayabilmeye başlamıştır.⁷ Avustralya'nın Büyük Britanya'yla olan yakın politik ve toplumsal ilişkileri, iktisadi ilişkileri de etkilemiştir. 1900'de Avustralya'nın ticari ilişkileri incelendiğinde, ithal-ihraç ürünlerde Büyük Britanya'nın payı %93'dür. Ekonomi üzerinde İngiliz etkisi, İkinci Dünya Savaşı'na kadar devam etmiştir.⁸ Büyük Britanya, Avustralya'nın temel ürünleri için temel bir pazar oluştururken, askerî açıdan Asya tehdidine karşı Avustralya, Büyük Britanya tarafından korunmuştur.

Avustralya demografisinde Büyük Britanya etkisi ise daha belirgindir. Devamlı olarak Britanya doğumlu göçmen politikasıyla desteklenen Avustralya'da hala dış ülke doğumlular arasında en büyük grubu, Büyük Britanya'da doğanlar oluşturmaktadır.⁹ Siyasi, ekonomik ve toplumsal seviyede Avustralya, 1901'e kadar Büyük Britanya İmparatorluğu'nun vassal bir devleti konumundayken, 1901'den 1942'e kadar Büyük Britanya'nın sadık bir parçası olmayı sürdürmüştür. Siyasi, iktisadi, ekonomik ve toplumsal açıdan değerlendirildiğinde Büyük Britanya İmparatorluğu, 1788-1942 yılları arasında Avustralya üzerinde baskın etkiye sahip olmayı sürdürmüştür.¹⁰ Özetle Avustralya olarak tanımlanan kurum ve gelenekler, Britanya kökenlidir. Bu nedenle Avustralya'da gelenekten giyim kuşama, teknolojiye kadar her konuda Birleşik Krallık etkisi hissedilmiştir. Büyük Britanya'nın tarihsel ve kültürel mirası, Avustralya için önemli bir yer teşkil ederken aynı zamanda Avustralya, kendine has kültürel yapılanmasını da meydana getirmiştir.¹¹ Günümüzde değişen şartlar ve durumlar, *Avustralya İzolasyonunu (Australia Isolation)* değiştirmiş, geliştirmiş kendine has sıra dışılığı ifade eden *Avustralya İstisnacılığı (Australia Exceptionalism)*¹²

⁷ Docherty, *a.g.e.*, s. iviii, ix.

⁸ A. F. Madden (Edited), *Australia and Britain: Studies in a Changing Relationship*, W. H. Morris-Jones, Institute of Commonwealth Studies, University of London, 2005, s. 174, Docherty, *a.g.e.*, s. ix.

⁹ Docherty, *a.g.e.*, s. ix.

¹⁰ İç-dış politika, ekonomi, askerî ve kültürel olarak Avustralya'nın üzerinde Britanya'nın baskın etkisi vurgulanmıştır. Docherty, *a.g.e.*, s. 127.

¹¹ Neville Meaney, "The End of White Australia and Australia's Changing Perceptions of Asia, 1945-1990", *Australian Journal of International Affairs*, 49:2, 171-189, DOI: 10.1080/10357719508445155, s.187.

¹² William. O.Coleman (Edited), *Only in Australia: The History, Politics and Economics of*

ve kendine has kültürel özellikleriyle *Avustralyalı Karakterini (Australian Character)*¹³ ortaya çıkarmıştır.

Avustralya'da 1850'den sonra zengin altın rezervlerinin bulunmasıyla kıta, Asya kökenli göçmen akınına uğramıştır.¹⁴ Bu döneme rastlayan süreçte Japonya'nın modernleşme atılımlarıyla hızla sanayileşmesi¹⁵ ve askerî alanda Asya-Pasifik bölgesinde saldırgan politika izlemesi¹⁶, Avustralya'yı Asya-Pasifik bölgesinde tehdit eder hale gelmiştir. Avustralya'nın etnik, kültürel ve tarihî bağlarının Büyük Britanya altyapısında biçimlenmiş olması, Avustralya'nın kendisini batı medeniyetiyle birlikte tanımlamasına neden olmuştur. Bu nedenle Avustralya, anavatana (Büyük Britanya) uzaklığı simgeleyen yalnızlığını, *mesafenin tiranlığı*¹⁷ olarak isimlendirmiştir. Uzaklığın zulmünden kastedilen, batı medeniyetine ya da daha özel hâliyle Büyük Britanya'ya uzak oluşun verdiği kaygı verici durumdur. Bu çerçevede Avustralya, Asyalı toplumlar tarafından çevrelenmiş olduğu hissiyatıyla dış politikasını biçimlendirmiş ve 1890'lardan itibaren bölgesinde ırksal ve kültürel kimliğe dayalı politikalar üretmiştir.¹⁸ Avustralya'ya yönelmiş Çinli göçmen akını ve Japonya'nın bölgesel güç haline gelmesi, Avustralya için birer tehdit unsuru haline dönüşmüştür. Bu mevcut durum, Avustralya'nın iç/dış politikasında Asyalı toplumlar hakkında korkuları derinleştirmiş, sarı tehlike¹⁹ ismini verdikleri Asyalı paranoyasını ortaya

Australian Exceptionalism, Oxford University Press, 2016, R. A. W. Rhodes (Edited), *The Australian Study of Politics*, Palgrave Macmillan, New York, 2009, s. 199.

¹³ *Avustralya Karakteri*, Avustralya toplumunun genel özelliklerini ifade eden bir kavramdır. Avustralyalıların açık sözlülüğü, eşitlikçiliği, dinî şüphecilik, otoriteye kuşkuyla bakma, entelektüel ve fiziksel faaliyet (özellikle spor) olarak tanımlanır. *Russle Ward* 1958'de yazdığı kitapta Avustralya karakterinin kökenini, on dokuzuncu yüzyılda kırsal da yaşayan işçi Avustralyalıların millî karakterine ve eşitlikçiliğine dayandırır ve *Avustralya Efsanesi (Australian Legend)* olarak isimlendirir. Docherty, *a.g.e.*, s. 25.

¹⁴ Docherty, *a.g.e.*, ss. Iviii, 72-73, West, *a.g.e.*, s. 58-87.

¹⁵ Japon modernleşmesi 1868'de başlayıp 1914 'e kadar uzanan Meiji dönemini ifade etmektedir. Hasan Aksakal, "Japon ve Türk Modernleşmelerinin Karşılaştırmalı Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme Gerçekten "Japon Mucizesi" vs. "Türk Usûlü" mü?", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Yıl:2012, Sayı:27*, s. 91.

¹⁶ Docherty, *a.g.e.*, s. 167-168, West, *a.g.e.*, s. 115, Stewart Firth, *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*, Allen&Unwin, NSW, 2005, s. 27.

¹⁷ *Mesafenin Tiranlığı* (Tyranne of Distance), *The Australian Study...*, s. 284.

¹⁸ *White Australia Policy* (Beyaz Avustralya Politikası) Docherty, *a.g.e.*, s. 305-306.

¹⁹ *Sarı Tehlike (Yellow Peril)*: bazen "Sarı Terör" ve "Sarı Hortlak" kelimeleriyle aynı anlamda kullanılan sözcüğünün isim babası, Alman Kayzeri II. Wilhelm'dir. Doğulu

çıkarmıştır. Bu nedenle mesafenin tiranlığı kavramı, *Beyaz Avustralya* politik düşüncesinin temel argümanı haline gelmiştir²⁰.

Çalışmanın amacı, 1850'li yıllardan 1914'e kadar Avustralya'nın yakın coğrafyasında tehdit algısına bağlı olarak uyguladığı politikaları ve bölgesine yansımalarını tarihsel süreçte politik, ideolojik, askerî ve toplumsal açıdan değerlendirmektir. Çalışmanın ana teması olarak Avustralya'nın tarihsel süreçte Asya-Pasifik bölgesinde tehdit algısı olarak belirlenmesinin temel sebebi, Asya-Pasifik bölgesinin stratejik konumu itibarıyla dünyanın en dinamik bölgesi olmasının yanı sıra yakın gelecekte dünyanın diğer bölgelerini etkileyebilecek siyasi ve ekonomik bir potansiyele sahip olmasıdır. Bilhassa son yirmi yıldır gerçekleştirdiği önemli değişimle dünyanın jeopolitik merkezine yerleşen Asya-Pasifik bölgesi, küresel boyutta güç dengelerini de yeniden biçimlendirmektedir. Küresel açıdan yirmi birinci yüzyılın belirleyici unsurunun Asya'nın Yükselişi parolasında saklı olduğudur. Dünya nüfusunun %45'inin Asya'da yaşıyor olması, dünya ekonomisinin %30'unun Asya'da yer alması, Asya-Pasifik ülkelerinin geleceğin önemli aktörleri olacağı hususunu doğrular niteliktedir. Bu kapsamda anılan bölgedeki siyasi, askerî ve ekonomik gelişmelerin küresel ölçekte etkisi, önem arz etmektedir.²¹ Asya-Pasifik ülkeleri kapsamında konunun Avustralya özelinde incelenmesinin nedeni ise Avustralya'nın jeopolitik konumunun, batı kökenli tarihsel ve kültürel bir geçmişe sahip olmasından kaynaklı Avustralya'yı bölgede farklılıklarıyla özel bir konuma yerleştiriyor olmasıdır. Diğer yandan Türkiye'nin dünyadaki ve

toplumların batılılara karşı tehlike olarak resmedilmesini sağlayan II. William, ilk kez 1895'de *sarı tehlike* kavramını kullanmıştır. II. Wilhelm, 1880'lerde Buda'yı bir ejderhanın üzerinde Avrupa'yı işgal etmek için binerken gördüğü bir rüyadan sonra *Die Gelbe Gefahr* (*Sarı Tehlike*) ismini kullanmıştır. Avrupa İmparatorluklarının Çin'i işgal ve sömürge etmeye teşvik amaçlı kullanılan "Sarı Tehlike" kavramı, Çin, Japonya ve Asyalıları kast etmektedir. Fransız sosyolog *Jacques Novicow*'un 1897 kaleme aldığı "Le Peril Jaune" adlı makalesinde *sarı tehlike* kavramsallaşmıştır. Palmer, *a.g.e.*, s. 31, Leung Wing Fai, "Perceptions of the East Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear", 16 Ağustos 2014, Irish Times, Perceptions of the East – Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear, <http://www.irishtimes.com/culture/books/perceptions-of-the-east-yellow-peril-an-archive-of-anti-asian-fear-1.1895696> (Erişim Tarihi: 05.02.2017), Rupert, *a.g.e.*, s. 9.

²⁰ Docherty, *a.g.e.*, s. 11.

²¹ Türkiye Dışişleri Bakanlığı, Asya Pasifik Ülkeleri İle İlişkiler, <http://www.mfa.gov.tr/dogu-asya-ve-pasifik-ulkeleri-ile-iliskiler.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).

diğer bölgelerdeki gelişmelere kayıtsız kalamayacağı²² gerçeğinden hareketle, Avustralya'nın Asya-Pasifik bölgesiyle olan tarihsel ilişkisinin analiz edilmesi, Türkiye'nin bölgeyle olan dış politikası içinde önem arz etmektedir. Bununla birlikte çalışma konusunun belirlenmesine ve araştırılmasına yönlendiren diğer bir husus, Asya-Pasifik bölgesinin önemi dikkate alındığında dünyada ve özel de Avustralya üzerine sosyal bilimler alanında pek çok çalışma yapılmış olmasına rağmen Türkiye'de Asya-Pasifik bölgesiyle bağlantılı Avustralya özelinde de konunun ele alınmamış olması, çalışmayı önemli kılmaktadır.

Çalışma; kaynak taraması, sınıflandırma, çözümleme, tenkit ve sentez sırası izlenerek oluşturulmuştur. Tarihsel süreçte Avustralya'nın Asya-Pasifik'te tehdit algısı üzerine Avustralya ve dünya literatüründe konuyla alakalı yer alan makale, kitap, tez ve diğer yayınlardan faydalanılmış, ayrıca Avustralya basın arşivi kayıtlarına yer verilmiştir. Avustralya'nın Asya özelinde Asya-Pasifik politikası, 1850-1914 yılları arasında tarihsel, siyasi ve toplumsal çerçevede analiz edilmiş, Avustralya'nın mevcut konumunun uygulamış olduğu dış politikalar üzerinde etkileri olduğu ve Avustralya'nın siyasi, ekonomik, kültürel geçmişinin Asyalı toplumlara bir tehdit unsuru olarak görmesinde tarihsel bir arka fon oluşturduğu değerlendirilmiştir. Avustralya'nın Asya kıtasıyla ilgili korkularının, günümüzde ifade edildiği üzere *irrasyonel bir korku olup/olmadığı* ve bölgesinde neden bir tehdit algısına ihtiyaç duyduğu, bu algı yönetimi vasıtasıyla politik elitin elinde bir mekanizmaya dönüştüğü sorgulanmıştır.

²² Türkiye'de son dört yıldır yapılan yabancı yatırımlarda Asya'nın payı yüzde beşten yüzde yirmiyeye çıkmış, Asya ülkeleriyle ilişkilerdeki Türkiye'nin orta vadede yüzünü doğuya çevirdiğini göstermiştir. Türkiye, bölgeyle ilgili ikili devlet ilişkilerinin yanı sıra ASEAN (*Association of Southeast Asian Nations*-Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü) ve MİKTA (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye, Avustralya) gibi çok uluslu oluşumlarla sürdürülen ilişkiler, Türkiye'nin Asya-Pasifik ve Güneydoğu Asya ülkeleriyle gerek ekonomik gerekse siyasi ve kültürel ilişkilerde önemli gelişmeler yaşanmıştır. ASEAN'ın ellinci yıl dönümünde Türkiye'yle *Sektörel Diyalog Ortaklığı* kararı alınmış ve bölgeyle ilgili ilişkilerde önemli bir köşe taşı niteliği taşımıştır. Türkiye'nin Çin'le ilişkileri öncelikle *Modern İpek yolu Projesi* kapsamında, Türkiye'nin önemli bir ortak olduğu görüşü Çin tarafından doğrulanmıştır. Bu kapsamda Türkiye-Çin arasında karayolu taşımacılığı antlaşması imzalanmıştır. Türkiye'nin bölgeyle ilgili diğer bir önemli adımı ise 2012'de başlayan ve 2017'de tamamlanan *Şangay İşbirliği Örgütüne* (ŞİÖ) Türkiye'nin *Diyalog Ortağı* olarak tanınmasıdır. Burhanettin Duran, Kemal İnät, Mustafa Caner (Editörler), *Türk Dış Politikası Yıllığı 2017*, Seta, 2017, s. 441-456.

1. Avustralya'nın Jeostratejik Konumu

Avustralya'nın dış güvenlik işleriyle ilgili literatürde temel yaklaşım, Avustralya'nın jeopolitik konumu ve ülkenin dış güvenlik politikası olmuştur. Michael Wesley, Avustralya'nın dış politika ve güvenliğini, Avustralya'nın kaderi olarak nitelendirir ve bu durumu Avustralya'nın jeopolitiğine bağlar.²³ Bu hassas konumu N. D. Harper, “Batı medeniyetinin ileri karakolu olan Avustralya, kenar kuşak Asya'nın açıklarındaki bir ada/kıtadır. Avustralya'nın kuzey-batısındaki Asya ülkeleri, Avustralya'ya karşı muhtemel saldırı için en açık güzergâhtır”²⁴ ifadesiyle tanımlar. N. D. Harper, Avustralya'nın coğrafi konumunu tanımlarken diğer yandan Avustralya'nın konumuna bağlı tedirginliğinin nedenini de belirtir ve böylece Avustralya'nın Asya-Pasifik hattında jeopolitik risk değerlendirmesini özetler.

Coğrafi konumu itibariyle Avustralya, deniz surlarla çevrili izole bir kıtadır. Bu coğrafi etken Avustralya'nın işgale uğramasını engellese de tehdit algısını ortadan kaldırmaz. Avustralya başbakanı William Morris Hughes;²⁵ “Avustralya, renkli okyanusta küçük bir damladır”²⁶ ifadesine yer verirken, Avustralya'nın Asya'daki hassas konumu hakkında durum muhakemesinde bulunmuş, siyasetçi olarak *Beyaz Avustralya Politikasının*²⁷ gerekliliğini de vurgulamıştır. Avustralya'nın kaynakları ve yaşam alanını işgal etmek isteyen, çok nüfuslu Asyalı komşuları tarafından çevrelenmiş, küçük ve hassas bir ülke olarak görülmesi²⁸, Avustralya hükümetleri tarafından uzun soluklu izlenecek politikanın da temelini oluşturmuştur.

²³ Rhodes, *a.g.e.*, s. 282-283.

²⁴ *a.g.e.*, s. 282-283.

²⁵ *William Morris Hughes*, Avustralya'nın yedinci başbakanıdır. Birinci Dünya Savaşı esnasında (1915-1916, 1916-1917) ve sonrasında (1917-1923) üç dönem Avustralya başbakanlığı görevini yürütmüştür., L.F. Fitzhardinge, “Hughes, William Morris (Billy) (1862-1952)”, *Australian Dictionary of Biography*, Volume 9, (MUP), 1983, <http://adb.anu.edu.au/biography/hughes-william-morris-billy-6761> (Erişim Tarihi: 15.03.2020), Docherty, *a.g.e.*, ss. 155,321. National Museum Australia, Prime Ministers Billy Hughes, <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/billy-hughes> (Erişim Tarihi: 14.04.2020).

²⁶ David Walker (Edited), *Australia's Asia: From Yellow Peril to Asia Century*, Agnieszka Sobocinska, UWA Publishing, 2012, s. 4.

²⁷ Beyaz Avustralya terimi, 1880'lerde kullanılan bir terim olup, W. M. Hughes tarafından 1901'de İşçi Partisi'nin göçmen politikasında vurguladığı terimdir. Corcoran, *a.g.e.*, s.224-225.

²⁸ Docherty, *a.g.e.*, s. 93.

Mevcut coğrafya, jeopolitik açıdan bir dezavantaj gibi görünse de Avustralya'nın bir ada olması kendini savunması yönünden doğal bir *kale hendeği* görünümü de verir. Bu hâliyle de kıtaya önemli bir avantaj sağlar. Ancak Avustralya'nın jeopolitik analizleri, yoğun bir biçimde Güneydoğu Asya'nın istikrarı ve büyük güçlere güvenme temelinde biçimlenmiştir. Bu nedenle Asya-Pasifik hattında Avustralya'nın güvenlik politikası, 1950'lere kadar Büyük Britanya güvenlik şemsiyesi altında sonraki süreçte ABD'ye bağlı olarak devam etmiştir.²⁹

Genel olarak stratejik konumun, Avustralya'ya bir avantaj sağladığı düşünülürken diğer yandan kıta olmasının ortaya çıkardığı alansal genişliğin nüfus oranıyla tezat oluşturması, askerî bakımdan dezavantaj ve engelleri de beraberinde getirdiği yönündedir. Bilhassa Avustralya'nın nüfus bakımından, nispi oranda homojen ama bölgesindeki diğer devletlerle kıyaslandığında yetersiz nüfusa sahip olması, bölgesinde güçlü bir devlet görüntüsü vermez. Coğrafi açıdan büyük bir kıta-devleti olmanın dışında, bölgesinde güç merkezi sayılabilecek nüfusa, askerî ve ekonomik güce sahip değildir. Bu durum Avustralya'nın bölgesinde hissettiği tehdit algılarını daha da derinleştirir ve Asya devletleriyle dar bir düzlemde seyreden ilişkilerini, korku ilişkisine bağlar. Fiziki güvenlik, hassas bir dentedir ve dönemin şartlarında egemen Büyük Britanya nüfuzu altında değerlendirilen Avustralya jeopolitiği, çevre ülkeleri düşman komşu düzlemine indirger. Avustralya'nın düşman komşu algısı, İngiltere'nin Alman emperyalist yayılcılığını kenar kuşaktan uzak tutma stratejisiyle mi oluşturulmuştur? Yoksa güçlü askerî yapısıyla tehlike arz eden Japon militarizmi bu algı yönetimini kökleştirmiş midir ya da devasa nüfusuyla Çin'in istila tehlikesinden mi korkulmuştur? Bu birbirine eklemlenilen nedenler silsilesi, her üç durumun varlığından kaynaklı korku ve paranoya kültürünü, Avustralya toplumsalına hitap eden ölçüde yaygınlaştırmış, dış politikada savunma ve önleme politikalarının üretilmesine neden olmuştur. Bu nedenle

²⁹ Rhodes, *a.g.e.*, s. 284. *Australian Moat*, Avustralya'nın etrafının deniz ve okyanuslarla çevrili olmasının verdiği psikolojik avantajı ifade etmek için kullanılan bir terimdir ve "Avustralya Kale Hendeği" anlamına gelir. Avustralya'nın kıta/ada ülke olması nedeniyle etrafı deniz ve okyanuslarla çevrilidir, onun etrafındaki deniz ve okyanus doğal bir kale hendeği görünümü verir. Bu yönüyle okyanus, ülkenin etrafında geniş, derin ve doğal bir tampon bölge inşa eder. Rhodes, *a.g.e.*, s. 284.

toplumsal ve jeopolitik yapının birbiriyle olan bağıntısı temelinde örülü, korku ve korunma duygusu, Büyük Britanya güdümünde Avustralya dış politiği ve askerî organizasyonunu şekillendirmiş³⁰ ve uzunca bir süre devam edecek politik, askerî gerekçeleri derinden etkilemiştir.

2. Beyaz Avustralya İdealinin Düşünsel Altyapısı

Çinli işçilerin, sarı tehlike olarak tanımlanması ve ilk olarak önemli bir sorun hâline gelmesi, 1870'lerde ABD'nin Kaliforniya³¹ şehrinde beyaz işçilerin ekonomik durgunlukta işlerini kaybetme korkusuyla yüzleşmesinden sonra ortaya çıkmıştır.³² Çinli işçi ve göçmenlerin 1850'li yıllarda başlayan Avustralya, Kanada, ABD³³ ve diğer batı devletlerinde çalışmak amaçlı göçü, bir süre sonra bu devletler içerisinde *Sinofobia*'ya³⁴ dönüşmüştür. Çinli göçmen korkusu, zamanla Britanya Avustralya'sında da Asyalı sorununu ortaya çıkarmıştır. Kıta Avrupa'sında ise sarı tehlike kavramını önemli bir korku mekanizması haline getiren politik figür, dönemin Avrupa politikasında etkili olan Prusya Kayzeri II. Wilhelm olmuştur.³⁵ Kendisine tüm kıta Avrupa'sının lideri rolünü veren II. Wilhelm,

³⁰ Avustralya 1901'de federasyon olduktan sonra, Avustralya anayasasının 51. madde uyarınca "Commonwealth'in Kara ve Deniz Savunması" için yasal düzenleme yapmıştır. Avustralya askerî gücünün, Britanya Kuvvetler tarafından destekleneceği düşünülmüştür. Birinci Dünya Savaşı'na Britanya'yla birlikte katılan Avustralya'nın askerî organizasyonu, Büyük Britanya emir komutasında oluşturulmuştur. Docherty, *a.g.e.*, s. 94.

³¹ 1848'den sonra Kaliforniya, Avustralya ve diğer başka yerlerde büyük altın madeni keşfi gerçekleşmiştir. Eric J. Hobsbawm, *Sermaye Çağı 1848-1875*, Dost Kitabevi, 2003, ss. 48, 75.

³² Tim Yang, "The Malleable Yet Undying Nature of the Yellow Peril", <http://www.dartmouth.edu/hist32/History/TheMalleableYetUndyingNatureoftheYellowPeril> (Erişim Tarihi: 04.02.2017), Benjamin Mountford, *Britain, China and Colonial Australia*, Oxford University Press, Oxford, 2016, s. 55.

³³ Avustralya'da olduğu gibi ABD'de benzer nedenlerle Asyalı, özellikle Çinli işçilerin altın kaynaklarında iş bulmak amacıyla ABD'ye göçmen statüsünde işçi olması, yerel halkta rahatsızlık yaratmıştır. ABD, 1882 yılında çıkardığı bir yasayla Çinli göçmenlerin ülkeye girişini yasaklamıştır. 1882 yasasını müteakiben, 1917 ve 1924 yasaları çıkarılmış, ABD'ye tüm Asyalı göçmenlerin girişi yasal olarak engellenmiş ve yasaklanmıştır. Yang, *a.g.m.*, <http://www.dartmouth.edu/hist32/History/TheMalleableYetUndyingNatureoftheYellowPeril> (Erişim Tarihi: 04.02.2017).

³⁴ *Sinophobia*; Çin ve Çin kültürünü temsil eden her şeye duyulan nefrettir. Macmillan Dictionary, Sinophobia Definition and Synonyms, <http://www.macmillandictionary.com> (Erişim Tarihi: 04.02.2020).

³⁵ 1895 yılında Alman İmparatoru Wilhelm, kamuoyuna sunduğu Batı'ya karşı Doğu'dan yükselmesi muhtemel tehlikeleri temsil eden çizimde ilk olarak tanıtmış ve resme sarı tehlike ismini vermiştir. G.G. Rupert'ın "Sarı Tehlike ya da Şark Garp'a Karşı" isimli kitabını *sarı tehlikeye* dikkat çekmek üzere ilk baskısı, 1911 yılında yapılmıştır. Bu kitabın

Alman emperyalist ideallerini uygulamak ve Çin'i sömürgeleştirmek amacıyla Avrupa devletlerine Çin'i istikamet göstermiştir. Amaç, tüm Avrupa'nın savunucusu ve kahramanı rolü temelinde emperyalist Almanya'ya, doğudan gelmesi muhtemel tehlikeyi önlemektir. Bu nedenle II. Wilhelm, Rus Çarı II. Nikolas'a "Rusya'nın gelecekteki en büyük görevinin Asya Kıtası'nı medenileştirmesi ve büyük sarı ırktan Avrupa'yı koruması"³⁶ olduğunu belirtmiştir. Batı'nın literatüre kattığı sarı tehlike kavramı, genel olarak Asyalıları, özelde *Çinlileri ve Japınları*³⁷ kasteden korkunun sembolleştiği kavram haline gelmiştir. Avustralya'da Asyalı korkusu, genel anlamda aşağılayıcı ve ırkçı mahiyette ifade edilirken, Asyalı korkusunun daha korkutucu olması açısından, *Asya Orduları*³⁸ ifadesi basında geniş biçimde yer almıştır. Böylece on dokuzuncu yüzyılın Avrupa kökenli ideolojilerinden fazlasıyla etkilenen Avustralya, dönemin ruhuna uygun batının ırkçı tutumunu ve korkularını stratejik konumu itibariyle içselleştirmiştir.

Federasyon biçiminde birleşmeden önce Avustralya, eyaletler arasında klasik çekişmeler içerisinde ve bu durum kısmen Avustralya'nın birleşmesinde bir engel olarak gözükmektedir. Britanya Avustralya'sında erken dönem yerel vatanseverliğinin ilk örneği, Nisan 1871'de Melbourne'da kurulan *Avustralya Yerlileri Cemiyeti (Australian Natives Association-ANA)*³⁹ olarak gösterilmektedir. Cemiyet, Anglo-Sakson kökenli, beyaz ve Avustralya doğumluları temsil etmektedir. Cemiyetin temel amacı, birliği sağlayacak Avustralya federasyonunu kurmak ve federasyon temelinde *Avustralya beyaz*

yazılma amacının temelinde, geçmişin doğu tehlikesi (Moğol) örneği temelinde, Rus-Japon Savaşı'nı Japonya'nın kazanmasının etkisi önemli olmuştur. G.G. Rupert, *The Yellow Peril Or The Orient Vs The Occident*, Third Edition, Union Publishing Co., Briton Okla, U.S.A., 1911, s. 9; James Palmer, *The Bloody White Baron*, Basic Books, New York, 2009, s. 31.

³⁶ Palmer, *a.g.e.*, s. 31.

³⁷ Alan Dupont, *Australia's Threat Perceptions: A Search For Security*, Canberra Papers on Strategy and Defence; No. 82, ANU Press, 1991, s. 7.

³⁸ "Asya Orduları-The Hordes of Asia", *Worker*, 29 July 1911, s. 9, Meaney, *a.g.m.*, s. 176, Çin Ordusu'nun Britanya Avustralya'sını işgal edeceği korkusu, Melbourne'da yayımlanan *Argus* Gazetesi'nde 1855'de vurgulanmıştır. Mountford, *a.g.e.*, s. 57.

³⁹ Federasyon fikri, 1891-1893-1895-1897-1898 ve 1899 yıllarında koloni başkanları arasında bir dizi konferans ve toplantılar yapılarak geliştirilmiştir. 1893 Avustralya Yerliler Cemiyeti Konferansı ve Alfred Deakin'in federasyon kampanyası, Avustralya'nın birleşmesine önemli bir ivme kazandırmıştır. Guntram H.Herb, David H. Kaplan (Editors), *Nations and Nationalism: A Global Historical Overview 1880 to 1945*, Vol 2, , ABC-Clío, California, 2008, s. 853.

milliyetçiliğinin oluşturulmasıdır. Britanya Avustralya'sının federasyona dönüşmesinde önemli bir role sahip olan cemiyet,⁴⁰ Beyaz Avustralya (*White Australia*)⁴¹ politikasının kurucusu Alfred Deakin tarafından desteklenmiş ve benzer fikirleri paylaşan *İmparatorluk Federasyon Birliği*'yle (*Imperial Federation League*)⁴² ortak hareket etmiştir. Cemiyet'in parolası, *Avustralya Avustralyalıdır*⁴³ düşüncesi olmuştur.

Tarihçi Neville Meaney, Avustralya'da Asya korkusu ve ırk ayrımcılığının düşünsel temellerini, 1871'de Charles Henry Pearson'un *Millî, Hayat ve Karakter: Bir Öngörü* (*National Life and Character: A Forecast*) adlı kitabında oluşturduğunu⁴⁴ iddia etmiştir. Neville Meaney ileri sürdüğü

⁴⁰ *Avustralya Yerli Cemiyeti* (Australian Natives Association-ANA), Avustralya'nın federasyon olması yönünde önemli çabaları olan bir cemiyet olmuştur. Günümüzde, *Avustralya Günü* olarak kutlanan 26 Ocak tarihi, 1897'de Victoria Eyaleti'nde resmî tatil olarak ANA Day (ANA Günü) ilân edilmiştir. David McCrone, Gayle McPherson (Edited), *Nationals Day Constructing and Mobilizing National Identity*, Palgrave Macmillan, New York, 2009, s. 76.

⁴¹ *Beyaz Avustralya Politikası* (*White Australia Policy*), yirminci yüzyılın ilk ırkçı politikasıdır. George M. Fredrickson, *Racism: A Short History*, Princeton University Press, New Jersey, 2002, s. 105. 1960'lı yıllara kadar Avustralya'da sürdürülen politika, ırkçı temelde göçmen sınırlamasını hedefleyen bir politikayı temsil eder. Beyaz Avustralya politikası, çalışma şartları, işçi ücretlerini savunan ve ırk karışımına engel olmayı hedefleyen bir politikadır. Corcoran, *a.g.e.*, s. 224-225.

⁴² *İmparatorluk Federasyon Birliği* (*Imperial Federation League*); Büyük Britanya İmparatorluğu'nda, kendi kendini yöneten (öz yönetim) devletlerarasındaki yakın imparatorluk bağlarını güçlendirmek ve imparatorluk federasyonunu teşvik etmek amacıyla, 1884'de Londra'da kurulmuştur. İmparatorluk Federasyon Birliği, 1885'de Avustralya'daki ilk şubesini Victoria Eyaleti'nde açmıştır. Victoria İmparatorluk Federasyon Birliği şubesi; imparatorluğun politik sorunlarını, sömürge vergilendirmesini, Avustralya federasyonu ve savunmasını, yerel endüstrinin korunmasını ve geliştirilmesini esas alan konuları ele almış ve gündemde tutmuştur. 1893'de ana kuruluşun ve diğer ülkelerdeki şubelerinin gerilemeye geçişiyle birlikte, 1909-1910 yılları arasında Victoria şubesi de kapanmıştır. National Library of Australia, Imperial Federation League, <http://nla.gov.au/nla.obj-229322803> (Erişim Tarihi:02.07.2017).

⁴³ *Australia for the Australian*, Ayşe Candan Kirişçi, "Nation-Building and Gallipoli: Representations in Turkish, Australian and New Zealand Literatures", Dissertation Doctor of Philosophy in English Literature, *Boğaziçi University*, İstanbul, 2011, ss. 83-84-85, Avustralya Yerlileri Cemiyeti (*Australian Natives Association-ANA*) <http://www.auspostalhistory.com/articles/215.php> (Erişim Tarihi: 02.07.2017). Federation Story, Australian Natives Association Establish, <http://www.federationstory.com/australian-natives-association-established> (Erişim Tarihi: 02.07.2017), Henry Parkes, Güney Avustralya Eyaletinde *Avustralya Avustralyalıdır* sloganını çok sık kullanarak, topluma öğütlerle bulunmuştur. Mountford, *a.g.e.*, s. 100.

⁴⁴ Stuart Macintyre, *A Concise History of Australia*, Third Edition, Cambridge

fikrini, C. H. Pearson'un kitabından alıntılar yaparak örneklendirmiştir. N. Meaney, C. H. Pearson'un "Temelde millet homojen olmalı... aynı ırk niteliğinde ya da en azından aynı ülkede yerleşmiş olmalı"⁴⁵ ifadelerine yer vererek, "muhtemelen C. H. Pearson, İngiliz ırkının parçası olarak Avustralya kolonileri, bir kimlik duygusu paylaşmasına rağmen Avustralya kolonileri olgusunun varlığını açıklama çabası içindedir"⁴⁶ biçiminde değerlendirmiştir. Neville Meaney, C. H. Pearson'un kolonilerin Asya'ya yakınlığı nedeniyle tüm renkli tene sahip göçmenlere karşı beyaz İngiliz Avustralyalıların savunmada olması gerektiğine⁴⁷ dikkat çekmiş, "Avustralya, o yıllarda "Beyaz Avustralya" fikrinsel çıkarımını ve düşünsel temelini C. H. Pearson çerçevesinde biçimlendirmiştir"⁴⁸ diye tanımlamıştır. C. H. Pearson, "Avustralya için Monroe doktrini gibi bir şey olmalı"⁴⁹ derken, bunu başarmak için Avustralya eyalet liderleri Britanya'da lobi faaliyeti yürüterek, Pasifik adalarının güvenliği noktasında Britanya'nın 1874'de Fiji'ye müdahale etmesi gerektiğini⁵⁰ belirtmiştir. C.H. Pearson'un kitabında N. Meaney'in tespit ettiği konular, stratejik konumu nedeniyle Asyalı toplumlara karşı Avustralya kolonilerinin İngiliz kimliği altında federasyon biçiminde birleşmesi gerektiği ve Avustralya'nın bölgesiyle ilgili askerî ve siyasi politikalarında Büyük Britanya'ya dayanması gerektiği noktasındadır. N. Meaney, entelektüel bağlamda Avustralya'nın ırkçı "beyaz Avustralya" politikalarını C. H. Pearson ile ilişkilendirmiştir.

Avustralya'da sarı tehlike temasının ideolojik olarak yayılmasını sağlayan en etkili isimlerden biriside, 1888'de Yeni Güney Galler Eyalet Başkanı olan Sir Henry Parkes'dır. Büyük Britanya'ya gönderilmek üzere kaleme aldığı mektupta Henry Parkes, Avustralya için tehlike oluşturan Çinli göçmenlerin, Avustralya'nın uzak bir bölgesinde etrafı çevrilmiş bir alanda tutulmasını⁵¹ önermiştir. Henry Parkes, Çin'in Avustralya için stratejik bir tehdit olduğundan ve Çinli göçmenlerin gelecekte potansiyel

University Press, 2009, s. 142, Meaney, *a.g.m.*, s. 173.

⁴⁵ Meaney, *a.g.m.*, s. 173.

⁴⁶ *a.g.m.*, s. 173.

⁴⁷ *a.g.m.*, s. 173.

⁴⁸ Macintyre, *a.g.e.*, s. 142, Meaney, *a.g.m.*, s. 171-173.

⁴⁹ Mountford, *a.g.e.*, s. 78.

⁵⁰ *a.g.e.*, s. 78.

⁵¹ Mountford, *a.g.e.*, s. 78, Dupont, *a.g.e.*, s. 5-6.

tehlike olacağından⁵² bahsetmiştir. Henry Parkes Çin sorununu, imparatorluğun bir problemi olarak göstererek, Britanya'nın müdahalesini cezptmeye çabalamıştır.⁵³ Genel olarak bakıldığında batıların oryantalist felsefesi, Britanya Avustralya'sında ırksal açıdan Çinli sorunu özelinde Çinlilerin ötekileştirilmesine neden olmuş,⁵⁴ şovenizmi beslemiş ve biçimlendirmiştir.

Bağımsızlık öncesi Britanya Avustralya'sında siyasi elit, entelektüel ve örgütlenen sosyal yapının hedeflediği temel argüman, *federasyon* biçiminde siyasi bir teşkilatlanma olmuştur. Eyaletlerin birleşmesiyle ortaya çıkacak Avustralya'nın federasyon olması fikri, *Asya korkusu* (*Asia-phobia*) ve *ırk ayrımcılığı* (*racial discrimination*) gibi ırkçı söylem ve korkular tarafından beslenmiştir. Avustralya toplumunun önemli bir karakteristiği haline dönüşen Çinli göçmenlerden duyulan endişe, Britanya Avustralya'sında eyaletlerin toplumsal bilinç düzeyini artırarak, federasyon fikrinde birleşmelerini hızlandırmıştır.⁵⁵ Sonuç olarak, Avustralya'da Büyük Britanya'dan ayrılma ya da ona karşı oluşan bir bağımsızlık fikrinin yanı sıra federasyon fikri, Avustralya'nın bölgesinde kendisini izole ettiği ve kendisine yabancılaştırdığı Asyalı toplumlara karşı, ortak savunma gücünü artıran bir birleşme (*unification*) düşüncesinde keşilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya'da muhafazakâr politikayı destekleyen siyasi baskı gruplarının varlığı dikkat çekmektedir. Bu grupların büyük bir kısmı Britanya kontrolünde olmasına rağmen bazıları Britanya'ya karşı, federasyon yanlısı politikayı desteklemişlerdir.⁵⁶ Avustralya'da Büyük Britanya'yla birlikte savaşa katılmayı destekleyen ya da savaş yanlısı grupların başında *İngiliz İmparatorluğu Birliği* (*British Empire League*)⁵⁷ gelmektedir.

⁵² Dupont, *a.g.e.*, s. 5-6.

⁵³ Mountford, *a.g.e.*, s. 102.

⁵⁴ Mountford, *a.g.e.*, s. 56.

⁵⁵ Mountford, *a.g.e.*, s. 76.

⁵⁶ *Avustralya Vatandaşlar Cemiyeti* (*Australian Patriotic Association-APA*) (1835-1843); Yeni Güney Galler'de Emancipists (Britanya kökenli ilk yerleşimci esir olarak adaya getirilenler) politik baskı grubudur. 1835'de Britanya yasasına karşı baskı yapmak amacıyla kurulmuş, 1843'de haklar elde edilince kendini fesih etmiştir. *Avustralya Yerlileri Cemiyeti* (*Australian Natives' Association-ANA*); Alfred Deakin'ın da üye olduğu cemiyet federasyon yanlısı olarak 1871'de Melbourne'da kurulmuştur. Avustralya'da 1890-1914 yılları arasında büyük bir öneme sahiptir. 1930'da Avustralya Günü'nün ilan edilmesinde etkin kampanya yürütmüştür. Docherty, *a.g.e.*, s. 40.

⁵⁷ *İngiliz İmparatorluk Birliği* (*British Empire League-BEL*) (1895-1955); 1895 yılında

Dernek, aynı zamanda Avustralya'da sosyal yönden prestijli bir baskı grubudur. Derneğin Avustralya yöneticisi *Francis Boyce*⁵⁸, aslen ticari menfaatleri sebebiyle Büyük Britanya'yı desteklemektedir.⁵⁹ Ancak cemiyetin Avustralya'daki faaliyetleri daha çok Avustralya'yı Büyük Britanya'nın yanında büyük savaşa katılması yönünde ikna ve propaganda çabaları olarak görünmektedir. Cemiyetin merkezi Londra'da olup asıl amacı; Avustralya, Kanada gibi eski Britanya dominyonları arasında İngiliz emperyalizminin destek bulmasını sağlamaktır. Derneğin diğer amaçları arasında, eski Britanya dominyonlarının İngiliz İmparatorluğu'na bağlılığı ve sadakatini artırmaktır.

Avustralya, 1901 *Göçmen Sınırlandırılması Yasasıyla (Immigration Restriction Act-1901)* Beyaz Avustralya Politikasının zeminini sağlamlaştırmıştır. Avustralya İşçi Partisi'nin ilk lideri *J. C. Watson*,⁶⁰ Avustralya'nın ilk başbakanı *Edmund Barton*⁶¹ ve ikinci başbakanı *Alfred Deakin*, C. H. Pearson'un fikirlerinden oldukça etkilendiklerini, mecliste ırkçı kavramları savunmaları ve aynı görüşleri paylaştıklarını dile getirmeleriyle

Londra'da, Avustralya ve Kanada gibi Britanya dominyonlarının İngiltere'ye bağlılığını ve sadakatini artırmak amaçlı kurulmuştur. Peter Barberis, John McHugh, Mike Tyldesley, *Encyclopedia of British and Irish Political Organizations: Parties, Groups, and Movements of the Twentieth Century*, Pinter, London and New York, 2000, s. 94.

⁵⁸ *Francis Bertie Boyce* (1844-1932); 1844 yılında İngiltere'de doğdu. 1853 yılında ailesiyle Sydney'e yerleşti. Anglikan kilisesine bağlı Protestan bir din adamı olarak yetişti ve Avustralya'da sosyal reformist görevlerde bulundu. 1890'lı yıllarda Hıristiyan Sosyal Birliği'ne (Christian Social Union) girdi ve işsizlik problemini çözmek için uğraştı. Ateşli bir emperyalist olarak, 1901'de İngiliz İmparatorluk Derneği'nin ilk başkanı oldu ve Avustralya'da 1909-1911 yıllarında İmparatorluk Günü'nün ilân edilmesinde yardımcı oldu. K.J.Cable, "Boyce, Francis Bertie (1844-1931)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 7, (MUP), 1979. <http://adb.anu.edu.au/biography/boyce-francis-bertie-5319> (Erişim Tarihi: 01.06.2017).

⁵⁹ Eric Montgomery Andrews, *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, s. 36.

⁶⁰ *John Christian Watson*, Avustralya İşçi Partisi'nin ilk lideri ve Avustralya başbakanıdır. Bede Nairn, "Watson, John Christian (1867-1941)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 12, (MUP), 1990, <http://adb.anu.edu.au/biography/watson-john-christian-chris-9003> (Erişim Tarihi: 11.01.2020), Docherty, *a.g.e.*, s. 299-300.

⁶¹ *Edmund Barton*, Avustralya'nın 1901-1903 yılları arasında ilk başbakanıdır. Avustralya'nın federasyon olma fikrini savunmuştur ve muhafazakârdır, korumacılığı savunmuştur. Martha Rutledge, "Barton, Sir Edmund (Toby) (1849-1920)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 7, (MUP), <http://adb.anu.edu.au/biography/barton-sir-edmund-toby-71> 1979, (Erişim Tarihi: 15.03.2020), Docherty, *a.g.e.*, s. 45.

ortaya koymuşlardır.⁶² Edmund Barton, “sınırlandırılmamış bir Çinli akını, Avustralya'nın siyasi ve sosyal refahına tehdittir⁶³” ifadesini kullanmıştır. Alfred Deakin, sendika liderleri ve eyalet ileri gelenlerinin yer aldığı bir toplantıda, “bu ülkenin Çin işgalinden korunması için birleşmenin önemini”⁶⁴ vurgulamıştır. Alfred Deakin'ın başbakanlığı döneminde çıkarılan kanunlarla siyasi ve ekonomik açıdan Avustralya, bölgesinde yalıtılmış bir görünüme sahip olmuş ve *Yeni Korumacılık (New Protection)* olarak isimlendiren kanunla ülke ekonomisinde hedeflenen, dış rekabete karşı üreticiyi korumak amacıyla yüksek tarife uygulaması kanunlaştırılmıştır. Koruma politikasının temel amacı, fakir Asya'nın ortasında yüksek Avustralya hayat standardını devam ettirmektir. Bu nedenle Avustralya'da yetmiş beş yıl sürecek ekonomik açıdan *korumacılık politikası*, Avustralya hükümetlerinin amentüsü haline gelmiştir.⁶⁵ Beyaz Avustralya gibi korumacılık siyasetiyle yoğrulmuş milliyetçi politikaların mimarı Alfred Deakin, Avustralya politik tarihinde hedefe kilitlenmiş kalıcı eğilimler bırakmıştır.

Beyaz Avustralya ideali, federasyon olmanın temel amacı olmasa da Avustralya ulusunun şartı olmuştur.⁶⁶ Beyaz Avustralya Politikası, “Avustralya, homojen bir beyaz İngiliz milleti olmalı ve sarı ırk ya da Aborjin kökenli insanlara karşı toplumu korumak için sıkı önlemler alınmalı” diyen bir politikayı temsil eder. Bu nedenle Beyaz Avustralya uygulamaları Avustralya'nın diğer dış politika uygulamalarında vazgeçilmez belirleyici unsuru olmayı temsil etmiştir.⁶⁷ Avustralya'daki bazı cemiyet ve derneklerin faaliyetleri, tek taraflı demagojinin, korku aşılaman politik sloganların istismarcısı görünümündedir ve dernekler, siyasi elitizmle birlikte Avustralya kıtasında homojen bir Anglo-Sakson-Kelt⁶⁸ kökenli bir *beyaz millet* oluşturma

⁶² Macintyre, *a.g.e.*, s. 142, Meaney, *a.g.m.*, s. 174. John Christian Watson mecliste, “Avustralya'nın beyaz insanlarıyla renkli insanların karışmasına itirazımın altında yatan ana neden, ırk karışımı olasılığının olmasıdır” ifadesine yer vermiştir ve diğer pek çok meclis üyesi de bu ırkçı fikirleri desteklemiştir. Meaney, *a.g.m.*, s. 174.

⁶³ Mountford, *a.g.e.*, s. 101.

⁶⁴ Mountford, *a.g.e.*, s. 105.

⁶⁵ Firth, *a.g.e.*, s. 24.

⁶⁶ Macintyre, *a.g.e.*, s. 142.

⁶⁷ Meaney, *a.g.m.*, s. 175, *The Australian Study...*, s. 325, A History of the Department of Immigration, Managing Migration to Australia, <https://www.homeaffairs.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/08abolition> (Erişim Tarihi: 11.01.2020).

⁶⁸ Anglo-Sakson terimi, tarihsel olarak 5'inci yüzyıl ile 11'inci yüzyıl Norman fethine kadar

niyetini açık biçimde ortaya koymaktadır. 1870’lerde fikirselsel alt yapısı oluşturulan *Beyaz Avustralya ideali*, 1960’ların sonlarına kadar Avustralya dış politikasının temel taşı olurken, Çinli göçmen ve Japonya’yı kasteden sarı tehlike retorığı 1890’larda doktrin haline gelmiştir.⁶⁹ Genel çerçevede “Beyaz Avustralya ideali” ve “Avustralya Avustralyalıdır” sloganı olarak özetlenebilecek ırkçı söylemler, 1870’li yıllarda düşünsel camiada geniş bir biçimde yer bularak Avustralya milliyetçiliğinin ve federasyon fikrinin ideolojik alt yapısını oluşturmuştur. Bu bağlamda Avustralya eyaletlerinin 1901’de federasyon biçiminde birleşmesinde ırkçı korkuların tarihsel bağlamda önemli bir yeri olmuştur. Avustralya’da siyasiler, Avrupa’da gelişen şovenist söylem ve ülke içinde taraftar bulan fikir adamlarının ırkçı ideolojilerinden etkilenerek toplumsala yaydıkları sarı tehlike paranoyasını ırkçılığa ulaşan korumacı politikalara dönüştürerek, federasyon fikrinde birleşmişlerdir. Büyük Britanya’nın politik desteğinde Avustralya’da oluşan cemiyet ve dernekler, siyasi elitizmle benzer fikirleri savunarak hem Büyük Britanya bağımlılığını sağlamışlardır hem de toplumda sarı tehlike retorığına bağlı düşmanlıkların sürekliliğini sağlamışlardır. Coğrafi ve kültürel olarak Asya-Pasifik bölgesinde izole olan Avustralya, bu tip şovenist politikaların oluşması ve kalıcı hale gelmesiyle bölgesini düşmanlaştırmış, ötekileştirmiş bir Avustralya dış politikası ortaya çıkarmıştır.

3. Avustralya’nın Asya-Pasifik’te Tehdit Algısı: Altına Hücum Dönemi ve Çinli Göçmen Sorunsalı

Avustralya’nın *Anglo-Sakson-Kelt göçmen kültürü*, Asya-Pasifik’teki diğer kadim medeniyetlerden farklı olarak, nüfus bakımından seyrek; din, dil ve etnik açıdan homojen Avrupa kökenli bir toplumsal yapıyı temsil etmektedir. Bu nedenle Avustralya, Asya-Pasifik Bölgesi’nin tarihsel ve

olan süreçte, German kavimlerin günümüz İngiltere ve Galler’e yerleşenleri ifade etmek için kullanılır. Britannica.com, Anglo-Saxon Definition, History, Language, Countries, Culture, <https://www.britannica.com/topic/Anglo-Saxon> (Erişim Tarihi: 23.05.2021). Keltler, Roma İmparatorluğu, günümüzde Britanya Adasını işgal etmeden önce eski Britanya’ya yerleşmiş Batı Avrupa kökenli ırkı tanımlamak için kullanılır. Kelt terimi ise İrlandalı, İskoç ve Gallerli olan kişileri ifade eder. Oxford Learners Dictionary, Celt, <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/celt?q=celt> (Erişim Tarihi: 23.05.2021). Anglo-Sakson-Kelt terimi ise daha çok ataları İngiliz adalarında doğmuş Avustralyalıları (İngiliz, Galler, İskoç ve İrlandalıları) ifade eder. Anglo-Sakson-Kelt terimiyle Briton, Sakson, İrlandalı, İskoç ve Gallerlileri de kapsamı açısından kullanılmıştır.

⁶⁹ Meaney, *a.g.m.*, s. 175-177.

kültürel özelliklerini taşımaktan çok uzaktır. Diğer yandan Avustralya, Batı medeniyetine ait kültürel öğeleri sürdürmesine bağlı olarak, bölgede Avustralya'nın (Yeni Zelanda'yla birlikte) "modern batı toplumlarının temsilcisi" niteliğinde sayılmasına neden olmuştur. Avustralya'nın Asya korkusunu bu mevcut izole konum; *ucuz işgücü, ırk karışımı ve askerî işgal*⁷⁰ olmak üzere üç temel düzlemde biçimlendirmiş ve genel hatlarıyla bu üç neden, Avustralya'nın iç ve dış politığının şekillenmesinde ana yapıyı oluşturmuştur.

Britanya Avustralya'sında altın rezerv kaynaklarının bol miktarda olduğunun anlaşılması ve 1851'de çıkarılmaya başlanması,⁷¹ dünyanın dört bir yanından madende çalışmak için göçmenlerin Avustralya'ya gelmelerine neden olmuştur.⁷² Altına hücum, bilhassa Pasifik çevresindeki yeni alanları yoğun biçimde ekonomik faaliyete açmış ve 1870'lerin ortasında ne Kaliforniya ne de Avustralya bu furyanın dışında kalabilmiştir.⁷³ 1850'lerde Britanya Avustralya'sının Yeni Güney Galler ve Victoria eyaletlerinde⁷⁴ bulunan altın madenlerine hızlı bir biçimde Çinli akını olması, Çinli göçmen sayısının Avustralya'da artmasına neden olmuş ve Avustralya'da göçmenlere karşı siyasi, ekonomik ve toplumsal endişeleri artmıştır.⁷⁵ Bu durum Britanya Avustralya'sında 1850'lerde başlayan *Altına Hücum Dönemi* (1850-1900)⁷⁶, 1870 ve 1880'lerde Asyalı, daha özel de *Çinli Sorununun* ortaya çıkmasına neden olmuştur. 1888'de Avustralya basınının da sarı tehlike kavramı kullanılarak Çinli göçmenlerin, Britanya Avustralya'sının kültür

⁷⁰ Walker, *a.g.e.*, s. 41.

⁷¹ Avustralya'da altın rezervi ilk defa 1823'de bulunmuştur. Docherty, *a.g.e.*, s. 136, Avustralya'da büyük altın damarlarının keşfi ve madenlerin açılarak ticarileşmesi Victoria Eyaleti'nde 1851'de gerçekleşmiştir. 1851-1900 yılları arasında Avustralya nüfusu dörde katlamıştır. Jennifer Greve, Kimberly Lewis, vd. (Edit.), *Worldmark Encyclopedia of the Nations: Asia and Oceania Vol.4*, Twelfth Edition, Thomsan Gale, 2007, s. 24.

⁷² Docherty, *a.g.e.*, s. 136, Dupont, *a.g.e.*, s. 4-5.

⁷³ Hobsbawm, *a.g.e.*, s. 49.

⁷⁴ 1860'larda Avustralya'da çıkarılan altının miktarı 20 milyon ons'tur ve dünyada çıkarılan altının üçte birini karşılamaktadır. Mountford, *a.g.e.*, s. 47.

⁷⁵ Dupont, *a.g.e.*, s. 4-5, Docherty, *a.g.e.*, s. 136-137, Mountford, *a.g.e.*, s. 47.

⁷⁶ *Altına Hücum (Gold Rush)*, 1850'lerde büyük altın rezervlerinin Avustralya'da bulunmasıyla göçmen akınına ifade eden bir kavram olup, genel olarak 1850-1900 yıllarını kapsayan süreci tanımlar. Altına hücum yıllarında (1850-1900 yılları arasında) 746.800 göçmen Avustralya'ya gelmiştir, gelen göçmenlerin 38.000 Çinli olup diğer büyük kısmı Avrupa (çoğunluğu Büyük Britanya) kökenlidir. Docherty, *a.g.e.*, s. 128.

ve ırk saflığına tehdit oluşturduğuna dikkat çekilmiştir. Çinli göçmenlerin ülkeye girmesinin sınırlandırılması çağrıları, Avustralya basınında geniş biçimde yer bulmuştur.⁷⁷ Altına hücum döneminde Avustralya’da yerli olmayan nüfus üç katına çıkmış (İngiliz, Alman, İtalyan, Fransız, Macar ve Çinli göçmenler) ve 1851’de 430.000 olan Avustralya nüfusu, 1861’de 1.150.000’e ulaşmıştır.⁷⁸ Britanya Avustralya’sında 1854’e kadar 2400 Çinli göçmen yaşarken, 1857’de 25.400’e, 1859’da 42.000’e ulaşmıştır.⁷⁹ Avustralya’ya 1851’den sonra Çinli ve Güney Asya Pasifik kökenli göçmenlerin akını, aslında Anglo-Sakson-Kelt inisiyatifin kültürel ve milli değerlerini geliştirmesine yardımcı olmuş ve bu durum Avustralya’nın siyasi olarak bir federasyona geçişinin de başlangıcı sayılmıştır.⁸⁰ Genel manada altın ve göç ikilisi, Avustralya’yı baştan sona sosyal, siyasi ve ekonomik olarak dönüştürmüştür.⁸¹

Altına hücum döneminde başlayan Avustralya’ya Asyalı göçmenlerin iş bulmak ve altın rezervlerinde çalışmak umuduyla göç ve yerleşimleri,⁸² beyaz işçilerin işlerini kaybetme korkusuyla yüzleşmelerine de neden olmuştur. Bu sebepten Avustralya’da Çinli göçmen, büyük ölçüde düşmanlıkla karşılaşmış ve Çin kökenli göçmen karşıtı bir hassasiyet⁸³ oluşmuştur. Hatta bazı eyaletlerde Çinli göçmenlerin eyalete girişine ve çalışmasına sınırlamalar getirilmeye başlanırken, Çinli madencilerden özel vergiler alınmış ve altın madeninin olmadığı tespit edilen madenlerde Çinli göçmenlerin altın

⁷⁷ Dupont, *a.g.e.*, s. 5. Sosyalist William Lane tarafından kurulmuş radikal *Boomerang* Gazetesi, Çinli göçmenin Avustralya’ya girişinin yasaklanması için yasal düzenlemeler yapılmasını talep etmiştir. *Melbourne Age*, s. 5, Mountford, *a.g.e.*, ss. 47-54-67.

⁷⁸ Macintyre, *a.g.e.*, s. 87-88, Altın madenin genel olarak bol miktarda çıkarıldığı Victoria Eyaletinde 1851-1861 yılları arasında nüfus 97.000’den 540.000’e artmıştır. Mountford, *a.g.e.*, s. 48.

⁷⁹ Mountford, *a.g.e.*, s. 48.

⁸⁰ Rhodes, *a.g.e.*, s. 330.

⁸¹ Macintyre, *a.g.e.*, s. 88.

⁸² On dokuzuncu yüzyılda Avustralya’da Avrupa dışı en büyük yerleşimci kitleyi oluşturan Çinliler, sonradan Beyaz Avustralya Politikalarının ırki önyargısının odak noktasını oluşturacak göçmenleri ifade etmektedir. Çinlilerin Avustralya’da altın bulunmadan öncede geldiği bilirse de 1850-1861 yılları arasında 38.742 Çinli Avustralya’ya gelmiştir. Altın madenlerinin daha çok olduğu Victoria’da, (1854-1857 yılları arasında) 2341 Çinli göçmenden 25.421 Çinli göçmene artış göstermiştir. Docherty, *a.g.e.*, s. 72.

⁸³ “Anti-Chinese Sentiment”, Mountford, *a.g.e.*, s. 74.

aramalarına izin verilmiştir.⁸⁴ Federasyon olmadan önce Avustralya eyalet hükümetleri, *Çinli göçmenlerin sınırlandırılmasına* yönelik kanunları belirtilen yıllarda belirtilen sırada yasalaştırılmıştır; Victoria (1855), New South Walles (1861), Queensland (1877), South Australia (1881), West Australia (1886) ve Tasmania (1887).⁸⁵ Bu bağlamda değerlendirildiğinde Büyük Britanya Avustralya'sında 1901'e kadar Çinli göçmene karşı ırkçı tutum hâkim görüş haline gelmiştir. Kamuoyu oluşturan hâkim görüş, Avustralya'nın federasyon olma sürecinden sonra hem toplumsal hem de siyasi açıdan daha organize biçim almıştır.

Dolayısıyla Avustralya'da beyaz adam, Çinli yerleşimcileri sosyal ve ekonomik bir tehdit olarak görürken,⁸⁶ 1890'lı yıllarda Avustralya'da baş gösteren kuraklık ve akabinde kıtlık,⁸⁷ tüm kıtayı etkileyen büyük bir ekonomik buhranı da ortaya çıkarmıştır. İktisâdi bunalımların kronik rahatsızlığı olan işsizlik, bu dönemde Avustralya'nın temel problemi olarak ekonomik yapıyı derinden etkilemiştir. Böylece 1850'lerde milyonlarca Çinli göçmen akınıyla Asyalı kitlenin hedefi olan Avustralya, Asya'yı millî menfaatlerine tehdit olarak görmeye başlamıştır.⁸⁸ Önce eyaletler çapında, 1901'de bağımsızlıktan sonra federasyon olarak Avustralya'da ırkçı ve ekonomik politika uygulamaları yürürlüğe girmiştir. Yabancılara, özel de Çinli işçilere karşı öfke patlamaları⁸⁹ toplumsal huzursuzluğu körüklemiş, ekonomik sorunlar, zamanla siyasi elitlerin elinde siyasi, ekonomik ve toplumsal şovenizme dönüşmüştür.

1888'de Avustralya'nın en etkin basın-yayın kuruluşlarından biri olan *Bülten Dergisi*'nde yayınlanan "Avustralya Avustralyalılarından"⁹⁰ sloganı, Avustralya'da o dönem işçi sendikaları⁹¹ ve Alfred Deakin'ın⁹² da yer aldığı

⁸⁴ Mountford, *a.g.e.*, s. 67, Macintyre, *a.g.e.*, s. 103.

⁸⁵ Docherty, *a.g.e.*, s. 73.

⁸⁶ Macintyre, *a.g.e.*, s. 103, Mountford, *a.g.e.*, s. 67.

⁸⁷ Macintyre, *a.g.e.*, s. 130-132.

⁸⁸ Docherty, *a.g.e.*, s. ix.

⁸⁹ Macintyre, *a.g.e.*, s. 142.

⁹⁰ Macintyre, *a.g.e.*, ss. 142,145.

⁹¹ Avustralya'da genel olarak işçi sendikalarının Çinli işçi-göçmenlere tepki vermesi, ucuz işçi ve iş ücretlerinin ucuzlamasına neden olmanın yanı sıra işlerini kaybetme riskine karşı oluşmuş bir tepkidir. Macintyre, *a.g.e.*, s. 142.

⁹² *Alfred Deakin*, Federasyon fikrinin yılmaz savunucusudur. 1903-1904, 1905-1908, 1909-1910 yılları arasında Avustralya Başbakanlığı yapmıştır. Beyaz Avustralya (White Australia)

federasyon savunucuları tarafından Çinli göçmene, öfke patlamalarını yansıtan bir slogan olarak ortaya çıkmıştır.⁹³ Bununla birlikte Avustralya'da ırkçı tutum, mecliste kabul edilen kanunlarla siyasi olarak desteklenmiş⁹⁴ ve ırkçı söylemler, siyasi elitlerin araçsalı haline gelmiştir. Temelde beyaz Avustralya'nın bu tutumu, ekonomik kaygılardan kaynaklansa da zamanla ötekileştirdiği Asyalıya karşı, toplumsal olarak topyekûn nefret ve paranoya halinin bir tezahürü haline gelmiştir. 18 Temmuz 1856'da yayınlanan *Portland Guardian and Normanby General Advertiser* gazetesi, "Çinliler Adelaide'de" haber başlığı altında Çinli işgal paniğinin, Güney Avustralya Eyaleti'nde başladığından⁹⁵ bahsetmiştir. Aynı tarihli gazetede "Çinli İşgali" başlığı altında Avustralya'ya Çinli akınının, Avustralya'nın geleceğine felaket getireceği⁹⁶ vurgusu yapılmıştır. 20 Temmuz 1895'de yayımlanmış *Evening News* Gazetesi, "Savaşın Maliyeti" isimli bir başlığın altında, bir Yunan Gazetesi'nin *General Turr* ile yaptığı bir röportajdan alıntı yapılarak yayınlamıştır. Haberin içeriğinde General Turr, Avrupa'nın tehlikeli silahlanmasından, savaşın maliyetinden bahsetmiş ve modern savaşların fazla uzun sürmeyeceği öngörüsünde⁹⁷ bulunmuştur. Haberin devamında Avrupa güçleri tehlikeli bir biçimde silahlanma yarışına devam ederse, Antik Roma İmparatorluğu'nun yıkımına benzer bir felaketle karşılaşacağını⁹⁸ ifade etmiştir.

"Dünya tarihinde büyük istilalar Asya'dan gelmiştir. Sarı tehlike, her zamankinden daha tehdit edicidir. Japonya, diğer milletlerin bir yüzyılda ulaştığı gelişime birkaç yılda ulaşmıştır. Japonya gelişme çağına girdiğinden beri sadece 25 yıl olmuştur. Çin, rehavetten uyanırsa ve dâhi bir adam, nüfus bakımından dünyanın üçte birini oluşturan Çin'in başına geçmesi durumunda

fikrini ilk biçimlendiren kişidir. R.Norris, "Deakin, Alfred (1856-1919)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 8, (MUP), 1981, <http://adb.anu.edu.au/biography/deakin-alfred-5927> (Erişim Tarihi: 09.01.2020), Docherty, *a.g.e.*, s. 92-93.

⁹³ "Australia for the Australians" Macintyre, *a.g.e.*, s. 142, 145.

⁹⁴ Docherty, *a.g.e.*, s. 73.

⁹⁵ "Çinliler Adelaide'de", *Portland Guardian and Normanby General Advertiser*, Wednesday 18 June 1856.

⁹⁶ *a.g.g.*

⁹⁷ *a.g.g.*

⁹⁸ "Çinliler Adelaide'de", *Portland Guardian and Normanby General Advertiser*, Wednesday 18 June 1856.

Avrupa'nın karşılaşabileceği felaketi"⁹⁹ öngörmüştür. "Avrupa için çok geç olmadan Avrupa'nın birleşmesi gerektiği"¹⁰⁰ vurgusunu yapmıştır.

Bu açıdan değerlendirildiğinde Batı'da Asya'nın uyanışından duyulan korkular yeni değildir ve Batı'nın şovenist ve korku anlayışı, Avustralya'da çağına uygun biçimde özümsemiştir. Sonuç itibarıyla, Avustralya'nın Çinlilere karşı düşmanlığı, psikolojik bir cahillik, ırksal önyargının ve karışık bir yabancı düşmanlığının ürünü olmakla birlikte Avustralyalılar, kendilerini Avrupa merkezli bir medeniyetin Asya'daki ileri karakolu olarak görmelerinden kaynaklanmaktadır. Asyalı toplumlar tarafından artan biçimde kuşatılmışlık hissi, Asyalı tehdidin temel nedeni olurken işçi liderleri ve siyasiler; standart yaşam şartları, ücret, sosyal-ekonomik menfaat ve ırk saflığına karşı Çinli göçmenleri tehdit olarak görmüştür. 1890'lardan itibaren Çinli ve diğer Asyalı göçmenlerin Avustralya'ya girmesinin sınırlandırılmasına dönük politik önlemler olarak, Avustralya eyaletlerinin her biri sarı tehlikeye karşı ırkçı politika uygulamalarını yürürlüğe koymuşlardır.¹⁰¹

4. Avustralya'nın Asya-Pasifik'te Tehdit Algısı: Japonya Korkusu

Meiji döneminden (1868-1912) itibaren Japonya'nın modern ve endüstriyel bir millet olarak Asyalı güç olması¹⁰² ve sonrasında 1905 Rus-Japon Savaşı'nda Rusya'yı mağlup etmesi, Avustralya'da sarı tehlikenin alarm seviyesine ulaşmasına neden olmuştur.¹⁰³ Bu açıdan değerlendirildiğinde Rus-Japon Savaşı, Avustralya'nın savunma politikası için bir dönüm noktası olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Avustralya, Japonya'nın Avustralya'yı işgal edeceği korkusuna ve Japonya'yı Asya tehlikesinin en temel kaynağı olarak görmesine sebep olmuştur.¹⁰⁴ Rusya'nın Japonya tarafından 1905'de yenilgiye uğratılması, Asyalı bir devletin Avrupalı bir devleti modern çağda mağlup etme başarısını temsil etmektedir. Bu nedenle

⁹⁹ a.g.g.

¹⁰⁰ *Evening News*, Wednesday 24 July 1895.

¹⁰¹ Dupont, a.g.e., s. 6-7.

¹⁰² Dupont, a.g.e., s. 7.

¹⁰³ Neville Meaney, *The Search for Security in the Pacific 1901-1914: A History of Australian Defence and Foreign Policy 1901-1923 Vol I*, Sydney University Press, 2009, s. 32, Docherty, a.g.e., s.167, Macintyre, a.g.e., s. 141.

¹⁰⁴ Docherty, a.g.e., s. 94.

tüm Avustralyalıların Asya ve sarı tehlike hakkındaki korkuları, Japonya üzerine odaklanmıştır. Batı etkisine tabi olan Japonlar tarafından aşağılanan Çin, Avustralya'nın kronik bir iç rahatsızlığı olarak görülmüştür.¹⁰⁵ Ancak Avustralya'nın, ekonomik kaygıya dayalı Asyalıları düşmanlaştırması ve ülkeye girişine yasak getirme önlemleri, 1900'lerin başlarından itibaren Japon tehlikesiyle birlikte militarist bir korkuya evrilmiştir. Batı emperyalizminin doğu gücüne karşı ilk yenilgisi olan Rus-Japon Savaşı (1904-1905), Asyalı tehlike kavramının artık tehlike olmaktan çıkarak gerçekliğe dönüştüğünün en açık göstergesi olarak değerlendirilmiştir.¹⁰⁶ *Asya problemi* hakkındaki endişelerinde W. M. Hughes, yalnız değildir. ABD'li ırk teorisyeni Lothrop Stoddard gibi 1920'lerde İngiliz gazeteci Fleetwood Chidell de Japon tehdidine karşı Avustralya'yı uyarmak için *Avustralya beyaz mı yoksa sarı mı?* sorusunu sormuş ve tehlikenin yakınlığına dikkat çekmiştir.¹⁰⁷ Avustralya'da başbakanlık yapan Joseph Cook (1913-1914),¹⁰⁸ "Avustralya'ya Japonya tarafından saldırılma olasılığı var ve hiçbir Avrupa devleti Avustralya'ya yardım edemeyecektir"¹⁰⁹ ifadesini kullanmıştır. Avustralya siyasetinin zirvesinde bulunan bir politikacının tehlikenin yakınlığına ve çaresizliğe dikkat çekmesi, çağın ruhuna uygun olarak korkunun araçsallaşmasına önemli bir örnek olmuştur. Dönemin ideolojik dayanağında, *Çin'in uyanışı* uzak gelecekte beklenilmesine rağmen yakın gelecekte sadece göçmen problemi olarak değerlendirilmektedir. Japonya ise askerî ve iktisâdi kalkınma hamleleri dikkate alındığında Avustralya için yakın gelecekte bir tehdit unsurudur.

¹⁰⁵ Meaney, *a.g.m.*, s. 175.

¹⁰⁶ Yang, *a.g.m.*, <http://www.dartmouth.edu/hist32/History/TheMalleableYetUndyingNatureoftheYellowPeril> (Erişim Tarihi:04.02.2017), Dupont, *a.g.e.*, s. 11. Bill Gammage, savaş öncesi ırkçı *Beyaz Avustralya*'nın özellikle Rus-Japon Savaşı'ndan sonra Japonya korkusunun arttığını ve Büyük Britanya koruyuculuğunun önemine dikkat çekmiştir. Bill Gammage, *The Broken Years: Australian Soldiers in the Great War*, Australian National University Press, Canberra, 1974, s. 1.

¹⁰⁷ Walker, *a.g.e.*, s. 4-5.

¹⁰⁸ *Joseph Cook*, altıncı Avustralya başbakanıdır., F.K. Crowley, "Cook, Sir Joseph (1860-1947)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 8, (MUP), 1981, <http://adb.anu.edu.au/biography/cook-sir-joseph-5763> (Erişim Tarihi: 15.03.2020), National Museum Australia, Prime Ministers Joseph Cook, <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/joseph-cook> (Erişim Tarihi: 11.04.2020).

¹⁰⁹ Dupont, *a.g.e.*, s. 11-12.

Korkuların belirginleştiği ve savaş girdabına sürüklenen yıllarda Avustralya'nın jeostratejik hassasiyetleri zamanla kökleşerek, keskinleşen *Japon işgali*¹¹⁰ *paranoyası* haline gelmiştir. 1910'lı yıllardan itibaren gazete manşetlerinde sarı tehlike Asyalıların, beyaz ırk Avustralya'yı işgal edeceği korkusu sıkça başvurulan bir kavram olmuştur. Çin'in nüfus bakımından büyümesi, Japonya'nın teknolojik gücünün yükselmesinden kaynaklı rahatsızlığı ifade eden bu ırkçı yaklaşım, dönemin Avustralya'sında açık biçimde bir korku ve paranoyanın¹¹¹ göstergesine dönüşmüştür. Avustralya gazeteleri, 1910-1911 yılları arasında benzer manşet başlığı ve içerikle, bu ırkçı paranoyaya dikkat çekmiştir. Çin'in nüfusunun 400.000.000'a ulaştığı, Çin'in zorunlu askerlik uygulamasıyla asker sayısını 20-30.000.000'a çıkarabileceği, Avrupa medeniyetinin Çin saldırılarına karşı en iyi sigortasının, antitez Japonya olduğunu ifade eden açıklama ve öngörülere yer verilmiştir.¹¹² Pasifik'te ısınan havanın Avrupalılar lehine dönmesi için Çin-Japon çekişmesinden, pragmatist biçimde fayda sağlanması öğütlemektedir. Bu yorum, jeopolitik olarak istikrarsız olan bölgedeki düşmanlıkları sürekli hale getirme, kangrenleştirme düşüncesi olarak değerlendirilmelidir. *Barrier Miner* Gazetesi, 24 Temmuz 1911'de "Sarı Tehlike" başlıklı manşetinde, "Japon tehlikesinin kuzey Avustralya'ya uzanacağından"¹¹³ bahsederken, "Pasifik'te hâkim ırkın Japonlar"¹¹⁴ olduğunu, bu nedenle "tehlikeye karşı Avustralya'nın hazır olması gerektiğini"¹¹⁵ ifade eden bir yazı kaleme almıştır. "Aslında bu tehlikenin Avrupa için yeni bir şey olmadığını"¹¹⁶ ifade ederken, gazete Moğol istilâsı¹¹⁷

¹¹⁰ Sonja Bates, "Anzac Legend: Its Origins, Meaning, Power, Impact on Shaping Australia's Identity", Master's of Peace and Conflict Studies Dissertation, *University of Sydney*, Sydney, 2013, s. 12.

¹¹¹ Bates, *a.g.t.*, s. 13.

¹¹² "Sarı Tehlike", *Braidwood Dispatch and Mining Journal*, 19 November 1910, s. 3, "Sarı Tehlike", *Wyalong Advocate and Mining, Agricultural and Pastoral Gazette*, 12 December 1910, s. 4, "Sarı Tehlike", *Midlands Advertiser*, 6 January 1911, s. 7, "Sarı Tehlike", *Great Southern Leader*, 27 January 1911, s. 6, "Sarı Tehlike", *North West Post*, 24 December 1910, s. 3, "Sarı Tehlike", *Northam Advertiser*, 17 Aralık 1910, s. 8, "Sarı Tehlike", *Border Chronicle*, 26 November 1917, s. 6.

¹¹³ "Sarı Tehlike", *Barrier Miner*, 24 July 1911, s. 2.

¹¹⁴ *a.g.g.*, s. 2.

¹¹⁵ *a.g.g.*, s. 2.

¹¹⁶ *a.g.g.*, s. 2.

¹¹⁷ *a.g.g.*, s. 2.

örneğiyle tarihî bir döneme atıfta bulunmuştur. Yenilenecek bir Anglo-Japon Antlaşması'nın, Avustralya'ya bir süre için nefes aldıracağı¹¹⁸ jeopolitik öngörüler içerisinde belirtilmiştir.

Yaklaşan dünya savaşı bağlamında, Avustralya'nın askerî alanda bazı önlemler aldığı göze çarpmaktadır. Federal İşçi Parlamentosu'nun zorunlu askerlik uygulamasını gündeme getirdiği ve birkaç yıl içerisinde iyi eğitilmiş, yeterli donanıma sahip kara ordusu ve yerel garnizonu savunacak 200.000 askerî hazırlığın¹¹⁹ yapıldığı 24 Temmuz 1911 *Barrier Gazetesi*'nde haber yapılmıştır. İngiliz propagandası, Avustralya'yı güvenli bir liman olarak gördüğü anavatan Büyük Britanya'ya daha da yakınlaştırmıştır.¹²⁰ Bununla alakalı Avustralyalı tarihçi Eric Montgomery Andrews, Avustralya'nın Büyük Britanya bağımlılığını izah ederken şu ilginç örneği vermiştir:

“Avustralyalılar, hem İngiltere'nin hem de Avustralyalıların tehdit altında olduğunu hissetmeye başladığı andan itibaren, cansiperane bir şekilde İngiltere'yi destekleme ihtiyacı hissetmeye başladılar. Sosyal Darwinizmle yekvücut olmuş bir işgal korkusu, Avustralyalıları emperyalist propagandaya daha açık hâle getirdi. Yoksa Queensland gibi Anglo-Sakson nüfusun daha az yaşadığı bir yerde, saldırgan İngiliz milliyetçiliği nasıl ifade edilebilirdi?”¹²¹

Birinci Dünya Savaşı öncesi her Avustralya askeri, *imparatorluğu savunmak* algısıyla Kitchener'a atfen *savaş makinesine* dönüştürülmüştür.¹²² Alfred Deakin'in federasyon sonrası millî ordu oluşturma çabası, Britanya manipülasyonunun ürünü olarak Japonya'nın beyaz Avustralya üzerine saldırma korkusu üzerinden beslenerek yapılmıştır. Büyük Britanya İmparatorluğu'nda Genelkurmay Başkanı General Sir William Nicholson, şahsi olarak Japon tehdidinin Avustralya için uzak bir ihtimal olduğuna inanmaktaydı. William Nicholson ve diğer İngiliz subaylar, Avustralya bakanları üzerinde oluşturdukları *irrasyonel Japon işgali* korkusunun, Büyük Britanya menfaatlerine hizmet ettiğinin de farkındaydı. Büyük

¹¹⁸ *a.g.g.*, s. 2.

¹¹⁹ *a.g.g.*, s. 2.

¹²⁰ Dupont, *a.g.e.*, s. 13.

¹²¹ Andrews, *a.g.e.*, s. 39.

¹²² Himmət Ümüncü, “Anzaklar ve Çanakkale: Anzak Günlüklerindeki Gerçekler”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 33/Sayı 1/Haziran 2016, s. 176, Dupont, *a.g.e.*, s. 15.

Britanya, çıkacak bir savaşa Almanya'nın girme ihtimaline karşı *Avustralya İmparatorluk Kuvveti*'ni oluşturma fikrini şekillendirirken, 1911'de Londra'da bulunan Avustralya Başbakanı Andrew Fisher ve Savuma Bakanı George Foster Pearce, Pasifik'te Japonya'ya karşı Büyük Britanya'yı desteklenmenin en iyi yol olduğuna kanaat getirmişlerdi. Nicholson ve Pearce bu fikri tartışırken, Nicholson:

“Sanırım biz bu türlü şeyleri [antlaşmayı], kâğıt üzerinde olmadan sessizce yapsak ve diğer dominyonlara da hazırlıklardan bahsetmezsek daha iyi olur” ifadesini kullanmış, bakan Pearce de bu söze karşı şifahi olarak yapılan antlaşmayı kabul ettiğini bildirmiştir.¹²³

Böylece Büyük Britanya, Avustralya üzerinde oluşturduğu trajik tehditle, Avustralya'yı Birinci Dünya Savaşı'na hazırlarken Japon işgali algısını kullanmıştır. Kısmen İngiliz propagandasının bir sonucu olarak ve kısmen de Japon tehdidi korkusu kaynaklı, Avustralya'da İngiliz İmparatorluğu'na destek 1914 öncesini kapsayan on yıl içerisinde sağlamlaştırılmıştır.¹²⁴ Avustralya tarihinde oluşan sarı ırk korku siyaseti ve paranoyası, toplumsal olarak Avustralya'da Asyalılara karşı şiddetli bir düşmanlığa dönüşmüştür. Bu durum Avustralya askerî organizasyonunun¹²⁵ Büyük Britanya elinde alelacele oluşmasında önemli bir faktördür.

Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya cephesi açısından beklenilmedik, Büyük Britanya için bilinen bir gelişme olmuştur. Uzak doğuda yükselen güneş Japonya ile Büyük Britanya arasında 1902'de yapılan Anglo-Japon Antlaşması 1911'de yenilenmiştir.¹²⁶ Büyük Britanya'nın Hindistan menfaatleriyle ilgili olarak, Asya'da Rus yayılmacılığına karşı oluşturduğu Japon ittifakı, sadece İngiliz sömürgesi Hindistan'ın güvenliğini sağlamayacak aynı zamanda Asya-Pasifik bölgesinin korunmasının da

¹²³ John Leonard Mordike, *We Should Do This Thing Quietly: Japan and The Great Deception In Australia Defence Policy 1911-1914*, National Library of Australia Cataloguing in-Publication, 2002, s.s. 79-97, Greg Lockhart, “The Secret Centenary”, <https://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart-the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 11.10.2020), Greg Lockhart, “Race Fear, Dangerous Denial”, <https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 11.10.2020).

¹²⁴ Andrews, *a.g.e.*, s. 39.

¹²⁵ Avustralya İmparatorluk Kuvvetleri, Britanya'nın sağladığı askerî eğitim, lojistik ve diğer destekler neticesinde Birinci Dünya Savaşı öncesi kurulmuştur. Docherty, *a.g.e.*, s. 18-19.

¹²⁶ Macintyre, *a.g.e.*, s. 141 , Dupont, *a.g.e.*, s. 10 , Firth, *a.g.e.*, s. 24.

garantörü olacaktır. Bu açıdan değerlendirildiğinde Asya-Pasifik hattında Büyük Britanya'nın stratejisi, Rus yayılcılığına karşı Japon emperyalizminin desteklenmesi olarak özetlenebilir. Büyük Britanya'nın Japon ittifakına gitmesinin bir başka nedeni ise 1894-1895 Çin-Japon Savaşı'nda Japon emperyalizminin yükselişi olmuştur.¹²⁷ Savaş sonunda Japonya Çin'e karşı, rüşünü ispat etmiş ancak Rus-Fransız ve Alman üçlü müdahalesiyle Japonya işgal ettiği bazı bölgeleri iade etmek zorunda kalmıştır.¹²⁸ Bu durum, Çin-Japon Savaşı'nda tarafsız kalan Büyük Britanya'nın elini güçlendirmiş ve Anglo-Japon ittifakının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Anglo-Japon ittifakının sonucu olarak 1904-1905 Rus-Japon Savaşı'nda Büyük Britanya, Japonya'yı desteklemiştir. Büyük Britanya ve Japonya, Birinci Dünya Savaşı'na müttefik olarak katılmışlardır. Antlaşmanın doğal uzantısı olarak Avustralya, Birinci Dünya Savaşı öncesinde yaşadığı Japon işgali tehdit algısını bir süreliğine ertelemiştir. Müttefiklik antlaşmasının sonucu olarak da Japon donanmasının en önemli amiral gemisi olan *Ibuki*,¹²⁹ Çanakale Savaşı'yla *Anzak (Anzac)*¹³⁰ olarak isimlendirilecek Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerine Hint Okyanusu güzergâhında bir süreliğine eşlik

¹²⁷ Dupont, *a.g.e.*, s. 9.

¹²⁸ Mehmet Beşikçi, "1894-1895 Çin-Japon Savaşı: Japon Emperyalizminin Yükselişi ve Osmanlı İmparatorluğu", *Tophumsal Tarih*, No: 161 (Mayıs 2007): 60-64.

¹²⁹ Japon savaş gemisi *Ibuki*, modern teknolojiye sahip bir savaş gemisidir ve aynı zamanda uzun deniz seyahatleri için donatılmıştır. Ancak tonaj olarak ağır bir gemi olduğundan yavaş bir gemidir. *Ibuki*, gerçekten Birinci Dünya Savaşı'nda hiç görev almamış olsa da Cocos Adaları açıklarında tespit edilen Almanya'ya ait *Emden* isimli hafif kruvazörün takibi ve avlanması görevine katılmıştır. HMAS Sydney (Avustralya Donanmasına (RAN) ait savaş gemisi) Alman kruvazörü *Emden* ile 9 Kasım 1914 saat:10.30'da çatışmaya girmiş ve saat:11.30'da batırmıştır. Bununla birlikte *Ibuki* ve Melbourne savaş gemileri de *Emden*'in yolunu kesmek için önlemlerini almışlardır. Alman zayıtı; 150 iken, HMAS Sydney'in zayıtı 2 ölü 13 yaralı olmuştur. Sonradan Avustralya savaş gemilerine ait konvoy, Avrupa yoluna devam etmiştir. *Ibuki*, konvoyun daha yavaş olan yük gemilerine Ortadoğu'ya kadar eşlik etmiştir. Japon Savaş gemisi *Ibuki*, Birinci Dünya Savaşı'nın bitiminde hurdaya ayrılarak satılmıştır. John Cecil, "Anzac Allies: The Japanese Battleship Which Sailed by Our Side", 16 August 2014, <http://www.abc.net.au/local/audio/2014/08/15/4068010.htm> (Erişim Tarihi: 14.09.2018). Andrew Collins, "The Battle of Cocos: HMAS Sydney Notches Australia's First Victory", 14 March 2014, <http://www.abc.net.au/local/audio/2014/03/13/3962714.htm?site=greatsouthern> (Erişim Tarihi: 14.09.2018). *Bendigonian*, 15 December 1914, West, *a.g.e.*, s. 107.

¹³⁰ Macintyre, *a.g.e.*, s. 158.

etmiştir. Japon gemisi İbuki, 1 Kasım 1914'de¹³¹ Albany'den otuz sekiz gemiyle denize açılan Avustralya'ya ait filonun korumasını üstlenen gemilerden birisi olmuştur. Japonya, Birinci Dünya Savaşı'nda Büyük Britanya'nın savaşdaki rolünü desteklemesine rağmen Japon askerleri savaşa doğrudan katılmamıştır. Böylece Japonya'nın Birinci Dünya Savaş'ında Avustralya'nın müttefiki olduğu, Japon donanmasının Avustralya askerlerini koruduğu sıklıkla unutulmuş bir konu olmuştur.¹³²

1850'li yıllardan itibaren Çinli göçmenlerin Avustralya'nın eyaletlerine göçmen olarak gelmesiyle başlayan süreçte, ilk olarak Britanya Avustralya'sında yer alan eyaletler Asyalı göçmenlere ırkçı tepkiler vermiş ve 1901'de Avustralya'nın federasyon olarak devletleşmesiyle de ırkçı dış politika uygulamalara devam edilmiştir. 1870'lerden itibaren Japonya'nın siyasi, ekonomik ve askerî alanda yükselişi Asya-Pasifik'te etki alanı oluşturmaya neden olmuş, bu durum Britanya Avustralya'sında yer alan eyaletlerin her birinde işgal korkusunu pekiştirmiş ve Avustralya'nın birleşmesinde diğer bir itici motive kaynağı teşkil etmiştir. 1901 sonrası Avustralya Commonwealth'i, Büyük Britanya'nın Anglo-Japon Antlaşmalarına (1902-1911) rağmen Japonya'ya karşı dış politikasında güvensiz ve mesafeli duruşa devam etmiştir.

Sonuç

1788'de Avustralya Kıtası'na Büyük Britanya himayesinde Anglo-Sakson-Kelt göçmen iskânın başlaması, günümüz Avustralya devletinin kurulmasında temel dayanak olmuştur. 1850'lerde Britanya Avustralya'sında altın madenini bulunmasıyla Çinli göçmenlerin Avustralya'ya göç etmesi,

¹³¹ 15 Aralık 1914 tarihinde Avustralya'da yayınlanan *Bendigonian* Gazetesi'nin "Bir Askeri Nakliye Gemisinde" başlıklı haberine göre Avustralya'ya ait *Orvieto* isimli asker nakliye gemisinde bulunan bir Avustralya askerinin yazdığı mektupta, 2 Kasım 1914 Pazar günü Albany'den savaş gemilerinin ayrıldığını ifade etmiştir. *Bendigonian*, 15 December 1914. Diğer yandan bir başka Avustralya Gazetesi'nde "Avustralya Sefer Kuvvetleri", "Queanbeyan Askeri'nden İlginç Bir Mektup" başlığı altında; *Orvieto* isimli gemide nakliye edilen bir asker olan Mr. Harry R.Cadden'a ait mektupta, 1 Kasım 1914 Cumartesi günü Albany'den savaş gemilerinin ayrıldığını ifade etmiştir. Melbourne, Sydney, Minotaur ve İbuki (Japon) isimli savaş gemilerinin eşlik ettiğinden de bahsetmiştir. *Queanbeyan Age*, 25 December 1914.

¹³² John Cecil, *a.g.m.*, <http://www.abc.net.au/local/audio/2014/08/15/4068010.htm> (Erişim Tarihi: 14.09.2018).

Avustralya'da siyasi, ekonomik ve toplumsal tepkileri doğurmuş ve bu durum Britanya Avustralya'sında federasyona uzanacak politik bağımsızlığın kaynağını oluşturmuştur. Bu nedenle Büyük Britanya Avustralya'sında başlayan sarı tehlike korkusu, 1901'de bağımsızlıkla birlikte devletleşme sürecinde Avustralya'da korkuyu mutlaklaştırmıştır. Asyalı toplumların Avustralya'ya göç ve iskânı, Avustralya da Asyalılara karşı siyasi düşmanlıklar aşılarken, yaygın toplumsal düşmanlığın derinleşmesine neden olmuştur. Anglo-Sakson-Kelt etnik kökenine sahip homojen toplum anlayışı temelinde federasyon fikri, 1870'lerde fikrîsel alt yapısını biçimlendirirken *Beyaz Avustralya ve Avustralya Avustralyalılarından* ideali, Birinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında da Avustralya politikasının mihenk taşı olmuştur. 1890'larda Asyalılara karşı yürütülen Batı Avrupa merkezli ırkçı teoriler, Avustralya'nın Asyalılar tarafından işgal edileceği korkusunu kökleştirmiştir. Avustralya'da Asyalılara dönük hukuki sınırlamalar ve düşman tehdidi algısı üzerinden siyasal ve toplumsal düzlemde, tek tip kültürel yapılanmayı amaç edinen normatif endoktrinasyon programları benimsenmiştir. Avustralya toplumsal ve politik seçkinlerinin Asyalı toplumlar hakkında o dönemi yansıtan tutum, davranış ve önyargılara yer vermesi, Avustralya'nın batı medeniyetinden ne ölçüde etkilendiğini de ortaya çıkarmıştır. Çinli göçmen ve Japonya'yı kasteden sarı tehlike retoriği, batı merkezli ideolojikleşmenin etkisiyle 1890'larda Avustralya siyasi elitizminin elinde araçsallaşırken, Asya-Pasifik'te Avustralya'nın korku paranoyasına dönüşmüştür. Risk değerlendirmesi bağlamında Avustralya'nın Çin ve Japonya özelinde Asyalı toplumlara karşı korku paranoyası üretmesi ve sorunsalın dış politikada sürekli hale gelmesi, Avustralya'da şiddetli hale dönüşerek hem toplumsal hem de siyasi temelde 1850'lerden 1970'li yılları kadar etkili olmuştur.

Tarihsel ve kültürel geçmiş, Avustralya'nın izole coğrafyasıyla birleştiğinde Avustralya'yı Asya-Pasifik hattında ayrışık ve bölgesiyle bütünleşmeye uzak bir konuma itmiştir. İzole konum, Avustralya'nın içselleştirdiği bir durumdur ve onun askerî yapısına, ekonomik ve siyasi tutumuna yansıyan bir etki sağlamıştır. Birinci Dünya Savaşı öncesi Avustralya, dolaylı yönetimin etkisiyle dış politikasını, iktisadi ve askerî organizasyonunu Büyük Britanya himayesinde Çinli göçmen ve Japon tehdidi bağlamında biçimlendirmiştir. Avustralya dış politikasının iç politikaya yansımaları, tehdit olarak görülen devletlere karşı eyaletler arasındaki mücadeleye son verilmesi ve akabinde Britanya Avustralya'sından Avustralya

Federasyonu'na geçiş sağlanması biçiminde olmuştur. Siyasi elitler tarafından, toplumun nefret dolu söylemlerle vatanseverliği cezp edilerek politik fayda sağlanması, tahminlere dayanan sonuçları sanki sorgulanamaz gerçekler gibi bir kabule zorlamıştır. Yakın bölgesiyle sınırlı sürdürülen ilişki ve onlara karşı yasalaşan ırkçı, korumacı politik/ekonomik önlemlerin alınmasıyla Avustralya, Asya-Pasifik bölgesinde tehdit algısını, uzun soluklu dış politika olarak realize etmiş, ulusal karakter ve bölgesel farklılıklardan olası savaş senaryoları üretmiştir. Böylece korku ve paranoya ikilisi, tarihsel süreçte Büyük Britanya nüfuzu altında ve Avustralya politik elitleri tarafından baskı aracına dönüştürülerek en üst seviyede güvenliğin yükseltilmesi olarak karşımıza çıkmıştır.

Summary

The Australian colony was established in 1788 after the discovery of the continent by settling Anglo-Saxon-Celtic immigrants brought to the island from Great Britain. After the discovery of the gold mine in the 1850s, British Australia transformed from the penal colony into a center of attraction, receiving immigrants from both Europe (mostly Great Britain) and Asia (mostly Chinese). Experiencing a European-like modernization process, Australia came to the brink of a political and social change in the 1890s.

The migration of Asian, especially Chinese, immigrants to Australia in order to work in the mines during the Gold Rush period in the 1850s caused the Australian workers to face the fear of losing their jobs and the danger of being invaded by the yellow race Chinese immigrants. The Australian white immigrant community characterized this danger as the Chinese problem. On the other hand, the completion of Japanese modernization and the emergence of Japan as a military and economic power in the region coincided with the period in which Australia dragged into the paranoia that it would be occupied by the Japanese. The fear of Asian immigrant invasion and military occupation, campaigned by the Australian intelligentsia and political elites in the 1890s, led to a racist nationalist view supporting the superiority of the Anglo-Saxon-Celtic White ethnicity as the Australian ideal. The Australian community named the Asian fear and threat perception as the Yellow Peril as the Asian (Chinese, Japanese, Mongolian) societies labelled as the yellow race. The argument for marginalization of

Asian societies used by Australian political elites and intellectuals both domestic and foreign policy was inspired from the ideology of social Darwinism, which was very popular in the Western intellectual world in accordance with the spirit of the period.

Australia, which evolved into a federation after states united in 1901 and declared its independence, developed a foreign policy based on the protection and isolation against the Chinese immigration problem and a possible Japanese occupation before the First World War. The racist ideology of Australia had been regarded as the basis of Australian independence as well as Asian paranoia and threat perception. For this reason, the racist ideology that reinforced the isolation left permanent political, social and political tendencies that would continue to exist for many years in the Australian historical process. The continuation of the status quo made Australia increasingly isolated in the Asia-Pacific region, and this was both the expected and desired justification of Australian foreign policy. The White Australia ideal, embodied in the slogan Australia for the Australians, consolidated racist attitudes in Australian society describing China and Japan in particular as the yellow danger, prior to the First World War.

In this study, the threat perception created by Australia before the First World War is discussed in the context of historical, sociological and international relations in the center of the British colonial past and the Asia-Pacific region. It was determined that Australia's Asia-Pacific Policy dating back to 1850 has effects on its current foreign policy and Australia's political, economic and cultural past constitute a background for seeing Asian societies as a historical threat. Before the war, the reasons leading to the perception of threat in the close region of Australia were analyzed in the light of political, ideological, military and social reflections in Australia. Furthermore, the question of how the equation of Great Britain, Chinese settlers and Japan was shaped was evaluated. In addition, while drawing attention to the close relationship between Australia and Great Britain in the study, the threat perception of Asia in Australia region between 1850 and 1914, which has become important today, was examined in military, political and social terms. The study of Australia's foreign policy until the First World War in Turkish academic literature as a historical work was the main motivation to prepare this paper. Therefore, the aim of study is to fill a gap and be an example to the world and by its contribution to the academic literature in Turkey and Australia.

Çatışma Beyanı:

Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar çatışma beyanımız bulunmamaktadır.

Destek ve Teşekkür Beyanı:

Bu çalışmanın hazırlanmasında hiçbir dış finansmandan yararlanılmamıştır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- ANDREWS, Eric Montgomery; *Anzac Illusion: Anglo-Australian Relations During World War I*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993.
- BARBERIS, Peter, MCHUGH John, TYLDESLEY Mike; *Encyclopedia of British and Irish Political Organizations: Parties, Groups, and Movements of the Twentieth Century*, Pinter, London and New York, 2000.
- COLEMAN, William. O. (Edited); *Only in Australia: The History, Politics and Economics of Australian Exceptionalism*, Oxford University Press, 2016.
- CORCORAN, Robert, DICKENSON Jackie; *A Dictionary of Australian Politics*, Allen&Unwin, NSW, 2010.
- DOCHERTY, James C.; *Historical Dictionary of Australia*, The Scarecrow Press, Maryland US, Toronto CA, Plymouth UK, Third Edition, 2007.
- DUPONT, Alan; *Australia's Threat Perceptions: A Search For Security*, Canberra Papers on Strategy and Defence; No.82, ANU Press, 1991.
- DURAN, Burhanettin, İNAT, Kemal, CANER, Mustafa (Editörler); *Türk Dış Politikası Yılığ 2017*, Seta, 2017.
- FIRTH, Stewart; *Australia in International Politics: An Introduction to Australian Policy*, Allen&Unwin, NSW, 2005.
- FREDRICKSON, George M.; *Racism: A Short History*, Princeton University Press, New Jersey, 2002.
- GAMMAGE, Bill; *The Broken Years: Australian Soldiers in the Great War*, Australian National University Press, Canberra, 1974.
- GREVE, Jennifer, LEWIS, Kimberly, vd. (Edit.); *Worldmark Encyclopedia of the Nations: Asia and Oceania*, Vol.4, Twelfth Edition, Thomsan Gale, 2007.
- HERB, Guntram H., KAPLAN, vd. (Editors); *Nations and Nationalism: A Global Historical Overview 1880 to 1945*, Vol 2, ABC-Clio, California, 2008.
- HOBSBAWM, Eric J.; *Sermaye Çağı 1848-1875*, Dost Kitabevi, İstanbul, 2003.
- MACINNIS, Peter; *The Big Book of Australian History*, National Library of Australia, Canberra, 2013.
- MACINTYRE, Stuart; *A Concise History of Australia*, Third Edition, Cambridge University Press, 2009.

- MADDEN, A.F. (Edited); *Australia and Britain: Studies in a Changing Relationship*, W.H.Morris-Jones, Institute of Commonwealth Studies, University of London, 2005.
- MCCRONE, David, MCPHERSON, Gayle (Edited); *Nationals Day Constructing and Mobilizing National Identity*, Palgrave Macmillan, New York, 2009.
- MEANEY, Neville; *The Search for Security in the Pacific 1901-1914: A History of Australian Defence and Foreign Policy 1901-1923*, Vol I, Sydney University Press, 2009.
- MERRIMAN, John, WINTER, Jay (Editors); *Europe 1789-1914 Encyclopaedia of the Age of Industry and Empire*, Vol. I Thomson Gale, New York-USA, 2006.
- MORDIKE, John Leonard; *We Should Do This Thing Quietly: Japan and The Great Deception In Australia Defence Policy 1911-1914*, National Library of Australia Cataloguing in-Publication, 2002.
- MOUNTFORD, Benjamin; *Britain, China and Colonial Australia*, Oxford University Press, Oxford, 2016.
- PALMER, James; *The Bloody White Baron*, Basic Books, New York, 2009.
- RHODES, R.A.W. (Edited); *The Australian Study of Politics*, Palgrave Macmillan, New York, 2009.
- RUPERT, G.G.; *The Yellow Peril Or The Orient Vs The Occident*, Third Edition, Union Publishing Co., Briton Okla, U.S.A., 1911.
- TCHEN, John Kuo Wei; *New York Before Chinatown, Orientalism and the Shaping of American Culture 1776-1882*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore&London, 1999.
- WALKER, David (Edited); *Australia's Asia: From Yellow Peril to Asia Century*, Agnieszka Sobocinska, UWA Publishing, 2012.
- WEST, Barbara A., MURPHEY Frances T.; *A Brief History of Australia*, Facts on File, New York, 2010.

Makaleler

- AKSAKAL, Hasan, "Japon ve Türk Modernleşmelerinin Karşılaştırmalı Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme Gerçekten "Japon Mucizesi" vs. "Türk Usûlü" mü?," Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:27, 2012.
- BEŞİKÇİ, Mehmet, "1894-1895 Çin-Japon Savaşı: Japon Emperyalizminin Yükselişi ve Osmanlı İmparatorluğu", Toplumsal Tarih, No:161 (Mayıs 2007).
- CABLE, K.J., "Boyce, Francis Bertie (1844-1931), Australian Dictionary of Biography, Volume 7, (MUP), 1979. <http://adb.anu.edu.au/biography/boyce-francis-bertie-5319> (Erişim Tarihi: 01.06.2017).
- CECIL, John, "Anzac Allies: The Japanese Battleship Which Sailed by Our Side", 16 August 2014, <http://www.abc.net.au/local/audio/2014/08/15/4068010.html> (Erişim Tarihi: 14.09.2018).
- CROWLEY, F.K., "Cook, Sir Joseph (1860-1947)", Australian Dictionary of Biography, Volume 8, (MUP), 1981, <http://adb.anu.edu.au/biography/cook-sir-joseph-5763> (Erişim Tarihi: 15.03.2020).
- COLLINS, Andrew, "The Battle of Cocos: HMAS Sydney Notches Australia's First Victory", 14 March 2014, <http://www.abc.net.au/local/audio/2014/03/13/3962714.htm?site=greatsouthern> (Erişim Tarihi: 14.09.2018).
- FAI, Leung Wing, "Perceptions of the East – Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear", 16 Ağustos 2014.

- FITZHARDINGE, L.F., "Hughes, William Morris (Billy) (1862-1952)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 9, (MUP), 1983, <http://adb.anu.edu.au/biography/hughes-william-morris-billy-6761> (Erişim Tarihi: 15.03.2020).
- LOCKHART, Greg, "The Secret Centenary", <https://www.abc.net.au/news/2011-06-17/lockhart-the-secret-centenary/2761502> (Erişim Tarihi: 11.10.2020).
- LOCKHART, Greg, "Race Fear, Dangerous Denial", <https://www.griffithreview.com/articles/race-fear-dangerous-denial> (Erişim Tarihi: 11.10.2020).
- MEANEY, Neville, "The End of White Australia and Australia's Changing Perceptions of Asia,1945-1990", *Australian Journal of International Affairs*, 49:2, 171-189, DOI:10.1080/10357719508445155.
- NAIRN, Bede, "Watson, John Christian (1867-1941)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 12, (MUP), 1990, <http://adb.anu.edu.au/biography/watson-john-christian-chris-9003> (Erişim Tarihi: 11.01.2020).
- NORRIS, R., "Deakin, Alfred (1856-1919)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 8, (MUP), 1981, <http://adb.anu.edu.au/biography/deakin-alfred-5927> (Erişim Tarihi: 09.01.2020).
- RUTLEDGE, Martha, , "Barton, Sir Edmund (Toby) (1849-1920)", *Australian Dictionary of Biography*, Volume 7, (MUP), <http://adb.anu.edu.au/biography/barton-sir-edmund-toby-711979>, (Erişim Tarihi: 15.03.2020).
- UMUNÇ, Himmet, "Anzaklar ve Çanakkale: Anzak Günlüklerindeki Gerçekler", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 33/Sayı 1/Haziran 2016.
- YANG, Tim, "The Malleable Yet Undying Nature of the Yellow Peril", <http://www.dartmouth.edu/hist32/History/TheMalleableYetUndyingNatureoftheYellowPeril> (Erişim Tarihi: 04.02.2017).

Tezler

- BATES, Sonja, "Anzac Legend: Its Origins, Meaning, Power, Impact on Shaping Australia's Identity", Master's of Peace and Conflict Studies Dissertation, *University of Sydney*, Sydney, 2013.
- KİRİŞÇİ, Ayşe Candan, "Nation-Building and Gallipoli: Representations in Turkish", *Australian and New Zealand Literatures*, Dissertation Doctor of Philosophy in English Literature, *Boğaziçi University*, İstanbul, 2011.

Sürelî Yayınlar

- "Sarı Tehlike", *Barrier Miner*, 24 July, 1911.
- "Bir Askerî Nakliye Gemisinde", *Bendigonian*, 15 December 1914.
- "Sarı Tehlike", *Border Chronicle*, 26 November 1917.
- "Sarı Tehlike", *Braidwood Dispatch and Mining Journal*, 19 November 1910.
- "Savaşın Maliyeti", *Evening News*, 24 July 1895.
- "Sarı Tehlike", *Great Southern Leader*, 27 January 1911.
- "Sarı Tehlike", *Midlands Advertiser*, 6 January 1911.
- "Sarı Tehlike", *North West Post*, 24 December 1910.
- "Sarı Tehlike", *Northam Advertiser*, 17 Aralık 1910.
- "Çinliler Adelaide'de", *Portland Guardian and Normanby General Advertiser*, 18 June 1856.
- "Avustralya Sefer Kuvvetleri", "Queanbeyan Askeri'nden İlginç Bir Mektup", *Queanbeyan Age*, 25 December 1914.
- "Asya Orduları", *Worker Newspaper*, 29 July 1911.
- "Sarı Tehlike", *Wyalong Advocate and Mining, Agricultural and Pastoral Gazette*, 12 December 1910.

İnternet Siteleri

A History of the Department of Immigration, Managing Migration to Australia, <https://www.homeaffairs.gov.au/about/corporate/information/fact-sheets/08abolition> (Erişim Tarihi: 11.01.2020).

Australian Government, How Governments Work, <https://info.australia.gov.au/about-government/how-government-works> (Erişim Tarihi: 11.04.2020).

Britannica, Anglo-Saxon Definition, History, Language, Countries, Culture, <https://www.britannica.com/topic/Anglo-Saxon> (Erişim Tarihi: 23.05.2021).

Federation Story, Australian Natives Association Establish, <http://www.federationstory.com/australian-natives-association-established> (Erişim Tarihi: 02.04.2020).

Irish Times, Perceptions of the East – Yellow Peril: An Archive of Anti-Asian Fear, <http://www.irishtimes.com/culture/books/perceptions-of-the-east-yellow-peril-an-archive-of-anti-asian-fear-1.1895696> (Erişim Tarihi: 05.02.2017).

Macmillan Dictionary, Sinophobia Definition and Synonyms, <http://www.macmillandictionary.com> (Erişim Tarihi:04.02.2020).

Türkiye Dışişleri Bakanlığı, Asya Pasifik Ülkeleri İle İlişkiler, <http://www.mfa.gov.tr/dogu-asya-ve-pasifik-ulkeleri-ile-iliskiler.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).

National Museum Australia, Prime Ministers Billy Hughes, <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/billy-hughes> (Erişim Tarihi:14.04.2020).

National Museum Australia, Prime Ministers Joseph Cook, <https://www.nma.gov.au/explore/features/prime-ministers/joseph-cook> (Erişim Tarihi: 11.04.2020).

National Library of Australia, Imperial Federation League, <http://nla.gov.au/nla.obj-229322803> (Erişim Tarihi:02.07.2017).

Oxford Learners Dictionary, Celt, <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/celt?q=celt> (Erişim Tarihi: 23.05.2021).